

Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden 2013 Uitgesplitst voor het vo

Nationale Enquête arbeidsomstandigheden 2013

Uitgesplitst voor het vo

Belangrijkste resultaten voortgezet onderwijs uit de Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden 2013

Uitgevoerd door: TNO en CBS

In opdracht van: Opdrachtgever voor de NEA is het ministerie van SZW. Voion is opdrachtgever voor wat betreft de uitsplitsing van de resultaten voor het vo.

Uitgave: uitsplitsing voor het vo van NEA 2013: augustus 2014

VOION

Postbus 2501

6401 DA Heerlen

Tel: 045-579 6024

www.voion.nl

DISCLAIMER

Voion is zich volledig bewust van de taak zo betrouwbaar mogelijke informatie te verzorgen. Dit rapport is met de grootst mogelijke zorgvuldigheid samengesteld. Niettemin kan zij geen aansprakelijkheid aanvaarden voor eventueel voorkomende onjuistheden.

© Voion. Alle rechten voorbehouden. Het is niet geoorloofd gegevens uit dit rapport te gebruiken in publicaties zonder nauwkeurige bronvermelding.

Inhoudsopgave

Inleiding	5
1. Arbeidsomstandigheden	6
2. Contact met anderen	7
3. Tevredenheid	8
4. Langer doorwerken	9
5. Conclusies	10

Inleiding

De tiende Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden (NEA) werd in 2013 door TNO en CBS uitgevoerd. Ruim 23.000 werknemers deden mee aan het onderzoek waaronder 377 personen werkzaam in het voortgezet onderwijs. Inclusief de andere sectoren in het onderwijs bedraagt het aantal respondenten 2049.

In de NEA staat 'kwaliteit van de arbeid' in brede zin centraal. Dat betekent dat substantiële aandacht wordt geschonken aan de organisatie en inhoud van arbeid, arbeidsverhoudingen en arbeidsvoorwaarden. Tevens komen enkele andere thema's aan bod zoals functioneren en inzetbaarheid, opleiding en ontwikkeling, gezondheid en de balans tussen werk en privé. De omvang en representativiteit van de NEA maken het mogelijk om diverse branches te profileren op uiteenlopende arbeidsrisico's, zoals werkdruk, agressie en fysieke belasting. Ook bevat de NEA informatie over maatregelen die werkgevers treffen en over mogelijke effecten van arbeid, zoals werkstress, verzuim en ongevallen.

NEA 2013 belangrijkste resultaten voor het vo

TNO heeft op verzoek van Voion de resultaten van de NEA 2013 uitgesplitst voor het voortgezet onderwijs. Daarbij zijn de volgende zaken met elkaar vergeleken:

- Het gehele onderwijs is vergeleken met alle sectoren;
- Het voortgezet onderwijs is vergeleken met het overige onderwijs;
- Docenten in het vo zijn vergeleken met al het niet onderwijzend personeel in het vo.

Bij de interpretatie van de verschillen in scores tussen 'alle sectoren' en het onderwijs, is van belang in gedachten te houden dat beide groepen heterogeen van samenstelling zijn en dat de scores steeds gemiddelden zijn. Zonder een idee van de mate van spreiding in die gemiddelde scores, kan niet zonder meer gesteld worden dat 'het onderwijs' beter of slechter scoort dan 'alle sectoren'. In mindere mate geldt dit ook voor de vergelijking van scores uit het vo met die van het overig onderwijs. Vergelijkingen op functieniveau zijn preciezer, al is de categorie 'andere functie' heterogeen van samenstelling (management en ondersteunend personeel).

De meest in het oog springende resultaten zijn hieronder, per onderwerp, samengevat. Alle cijfers treft u aan in de bijlagen.

1. Arbeidsomstandigheden

Lawaai

Hard moeten praten om verstaanbaar te zijn is een indicatie van de hoeveelheid lawaai op de werkplek. Docenten in het vo hebben nog steeds beduidend meer last van lawaai dan andere onderwijsmedewerkers: bijna 9% van de respondenten heeft regelmatig last van lawaai, 31% van hen heeft soms last van lawaai. Ter vergelijking: in 'alle sectoren' zijn de percentages respectievelijk 7,3% en 17,4%.

Maatregelen gericht op vermindering van geluidsoverlast worden vooral onder docenten in het vo verlangd (19%). Het vo scoort op dit aspect ongunstig in vergelijking met andere onderwijssectoren (respectievelijk 18,1% vs 9,7%). Het onderwijs scoort op zijn beurt weer ietsje slechter dan alle overige sectoren gemiddeld (9,6%).

Werkdruk, emotioneel zwaar werk en risico op burn-out

De ervaren werkdruk in termen van hoog tempo en hoge tijdsdruk, ligt in het onderwijs met 2,29 op een schaal van 1 (nooit) t/m 4 (altijd), iets hoger dan in de overige sectoren (2,16).

De zwaarte van het werk (emotioneel) ligt op dezelfde schaal voor het voortgezet onderwijs ook hoger: 2,07 tegen 1,67 in de overige sectoren.

Het vo is op deze aspecten goed vergelijkbaar met de overige onderwijssectoren. Uitsplitsing naar functie levert geen verrassende resultaten. Docenten vo ervaren nauwelijks meer tijdsdruk dan niet onderwijzend personeel. Zij ervaren het werk echter wel als emotioneel zwaarder dan niet onderwijzend personeel (respectievelijk 2,24 en 1,82).

Opvallend meer respondenten uit het onderwijs dan respondenten uit de overige sectoren wensen maatregelen ter vermindering van werkstress en emotioneel zwaar werk.

62,4% van de respondenten uit het onderwijs is van mening dat maatregelen ter vermindering van werkstress nodig zijn (40,2% in de overige sectoren).

29% van de onderwijsmedewerkers vindt dat maatregelen ter vermindering van emotioneel zwaar werk nodig zijn. Voor de overige sectoren is dat slechts 16%.

In vergelijking met de overige onderwijssectoren steekt het vo ongunstig af. 68,9% van de respondenten uit het vo vindt dat maatregelen ter vermindering van werkstress getroffen moeten worden. 35,7% van hen vindt ook dat maatregelen ter vermindering van emotioneel zwaar werk nodig zijn. Het zijn overigens vooral docenten die maatregelen nodig vinden (OP: 74,7%, 45,3% OOP: 44,5%, 19,9%).

Het risico op burn-out komt meer voor in het onderwijs dan in alle sectoren (respectievelijk 18,6% vs. 12,4%). En in het vo meer dan in de overige onderwijssectoren (respectievelijk 20,1% vs. 18,6%). En onder docenten meer dan onder niet onderwijzend personeel (respectievelijk 24,4% vs. 13,3%).

Anderzijds zijn medewerkers in het onderwijs in vergelijking met andere sectoren meer bevlogen. OP en OOP scores in vergelijking met andere onderwijssectoren hoger op bevlogenheid.

2. Contact met anderen

Sociale steun

Sociale steun van collega's en leidinggevenden helpt bij het voorkomen van stress. De mate van ervaren sociale ondersteuning is positief. Van collega's ervaren de respondenten meer steun (3,23) dan van leidinggevenden (2,80). De respondenten uit het vo onderscheiden zich niet ten opzichte van andere sectoren.

Ongewenst gedrag

Ongewenst gedrag van eigen medewerkers/leerlingen en van personen buiten de organisatie, komt in het onderwijs iets vaker voor dan in overige sectoren. In het vo komt intern- (16,0%) en extern (35,9%) ongewenst gedrag iets vaker voor dan in de overige onderwijssectoren. Respectievelijk: 14,1% en 27,2%.

Het zijn vooral docenten in het vo die ongewenst gedrag ervaren. 18,3% en 42% voor respectievelijk intern en extern ongewenst gedrag.

Maatregelen tegen Intimidatie, agressie en geweld door klanten, patiënten en leerlingen
8% van de werknemers in de 'alle sectoren' vindt maatregelen tegen intimidatie etc. gewenst. In het onderwijs ligt dat percentage met 11,6% flink hoger. In het onderwijs is het vooral het vo dat maatregelen op dit terrein wenst (11,9%). Het zijn vooral de docenten die maatregelen nodig achten (20,8% vs. 12% niet onderwijzend personeel).

3. Tevredenheid

Respondenten is gevraagd naar hoe tevreden zij zijn met het werk. Het gaat om 20 vragen naar arbeidsomstandigheden, inhoud van het werk, primaire- en secundaire arbeidsvoorwaarden/CAO (salaris, opleidingsmogelijkheden, flexibele werktijden etc.) en ondersteuning/belangen behartiging door leidinggevende, personeelszaken/HR, medezeggenschap en vakbond.

Opvallend is hoe weinig het onderwijs verschilt van andere sectoren als het gaat over tevredenheid met de meeste van de 20 bevroagde aspecten.

In positieve zin valt op dat men in het vo meer dan gemiddeld tevreden is met de mogelijkheden om in deeltijd te werken, het type dienstverband (vast of tijdelijk) en scholings- en opleidingsmogelijkheden.

In onderwijssectoren buiten het vo is de tevredenheid met deze aspecten een fractie hoger.

Ontevreden is men over thuiswerkregeling, de mogelijkheid om zelf arbeidsvoorwaarden samen te stellen en promotie- en loopbaanmogelijkheden. Op deze aspecten scoort het vo slechter dan alle andere sectoren. Over de hele linie zijn OOP-ers tevredener dan OP-ers.

4. Langer doorwerken

Werknemers in het onderwijs zijn minder optimistisch over werk kunnen vinden bij de eigen of bij een andere werkgever. 15% van de ondervraagden uit het vo denkt niet gemakkelijk te kunnen voldoen aan de psychische eisen die het werk stelt. In andere sectoren is dat 8,7%. Bijna 60% van het OP uit het vo schat in dat zij niet gemakkelijk een andere baan bij de huidige werkgever zouden kunnen krijgen (OOP 63,1%). De kans op een andere baan bij een andere werkgever lijkt groter; 57% van de OP-ers is van mening dat ze die baan gemakkelijker kunnen krijgen. OOP-ers zijn met een score van 46% somberder.

Werknemers uit de verschillende sectoren willen gemiddeld tot hun 64e doorwerken (in alle sectoren 64,1; in onderwijs 64,4; in vo 64,4). Kunnen doorwerken blijkt iets anders te liggen. In andere sectoren denkt men het langer te kunnen volhouden dan men wil (64,3 versus 64,1) terwijl men in het onderwijs wel zegt te willen maar denkt niet te kunnen (64,4 vs 64,2 en vo: 64,4 vs 63,7).

45-plussers is gevraagd naar omstandigheden waaronder zij langer zouden willen doorwerken dan nu het geval is.

5. Conclusies

1. Meerdere jaren achtereen wordt voor arbeidsomstandigheden en zwaarte van het werk (werkdruk en agressie) het volgende patroon gevonden: het onderwijs 'scoort' in vergelijking met 'alle sectoren' iets ongunstiger, het vo op haar beurt 'scoort' in vergelijking met het onderwijs iets ongunstiger en docenten in het vo scoren ongunstiger dan andere functies in het vo. Dat geldt niet voor de tevredenheid met het werk; het onderwijs scoort op de verschillende aspecten van tevredenheid met het werk (inhoud van het werk, sfeer op het werk etc.) iets gunstiger dan 'alle sectoren'.
2. Werkdruk in het vo lijkt vooral toe te schrijven aan de hogere mate van emotionele belasting in het werk van docenten. Toch achten procentueel meer docenten (betere) maatregelen tegen werkdruk/werkstress nodig dan maatregelen gericht op vermindering van de emotionele belasting in het werk.
3. Burn-out onder docenten in het vo ligt in vergelijking met niet onderwijzend personeel en de overige sectoren fors hoger.
4. Tevredenheid met het werk wordt niet alleen bepaald door belastende factoren in het werk. Interessant werk en sfeer op het werk lijken bij te dragen aan de algehele tevredenheid met het werk. Docenten en niet onderwijzend personeel scoren hierop gunstiger dan 'alle sectoren'.
5. Docenten en OOP zijn de meest bevlogen werknemers in Nederland.
6. Minder uren of minder dagen in de week werken is volgens de 45-plusser de belangrijkste factor voor het langer willen en kunnen doorwerken.

Over VOION

Voion, het Arbeidsmarkt & Opleidingsfonds voor het voortgezet onderwijs, zet zich in om samen met scholen vraagstukken op te lossen op het gebied van arbeidsmarkt, mobiliteit, professionalisering en veilig, gezond en vitaal werken. Voion ondersteunt schoolbesturen, directies, P&O-ers, mr-en, arbocoördinatoren, maar ook docenten, oop'ers en sociale partners. Voion ontsluit kennis, doet onderzoek, ontwikkelt nieuwe instrumenten en adviseert en begeleidt scholen in (pilot)projecten. Ook initieert en faciliteert Voion netwerken op verschillende niveaus, publiceert good practices en biedt trainingen aan. Voion werkt voor en samen met werkgevers en werknemers in het voortgezet onderwijs, en wordt bestuurd door de sociale partners in het voortgezet onderwijs.

WWW.VOION.NL

Tabel 1. Alle sectoren versus Onderwijs in 2005 tot en met 2013; Toetsing jaarverschillen

	Alle sectoren										p	Onderwijs										p
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2005		2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013			
N (ongewogen):	23.405	24.103	22.759	22.025	22.768	23.788	22.989	25.223	23.303			2.025	2.245	2.120	2.067	2.100	2.124	2.154	2.233	2.049		
Achtergrondkenmerken																						
Geslacht [N=210.363]																						
· Vrouw	45,4%▼	45,8%▼	45,6%▼	46,2%	46,6%	46,9%	47,2%▲	47,5%▲	47,8%▲	▲	▲	57,9%▼	58,0%▼	59,8%	62,3%	60,9%	61,6%	62,1%	63,1%	63,8%▲	▲	▲
· Man	54,6%▲	54,2%▲	54,4%▲	53,8%	53,4%	53,1%	52,8%▼	52,5%▼	52,2%▼	▼	▼	42,1%▲	42,0%▲	40,2%	37,7%	39,1%	38,4%	37,9%	36,9%	36,2%▼	▼	▼
Leeftijd																						
· 15-24	12,7%▼	12,1%▼	12,0%▼	12,5%▼	14,2%	15,3%▲	15,3%▲	15,3%▲	15,0%▲	▲	▲	5,8%	4,5%	3,7%▼	6,0%	5,1%	4,7%	5,5%	4,7%	5,2%	▲	▲
[Methodetrendbreuk 07/08/09/10]	23,6%▲	22,9%▲	22,2%	21,9%	21,3%	21,0%▼	21,0%▼	21,1%▼	21,1%▼	▼	▼	19,8%	18,7%	19,0%	19,7%	19,9%	19,3%	22,2%▲	20,8%	22,4%▲	▲	▲
· 35-44	27,0%▲	27,3%▲	26,9%▲	26,5%▲	25,4%	24,6%▼	23,9%▼	23,3%▼	22,8%▼	▼	▼	21,6%	19,7%	18,6%	19,8%	20,6%	19,7%	20,3%	21,3%	19,7%	▲	▲
[N=210.363]																						
· 45-54	23,5%▼	24,0%	24,3%	24,8%	24,9%	24,4%	24,5%	24,6%	24,8%	▲	▲	29,6%	33,3%▲	33,8%▲	31,0%	30,8%	30,0%	28,1%	27,6%▼	26,1%▼	▼	▼
· 55-64	13,2%▼	13,7%▼	14,4%	14,2%	14,3%	14,7%	15,2%▲	15,8%▲	16,4%▲	▲	▲	23,2%	23,7%	24,9%	23,6%	23,7%	26,4%	23,9%	25,6%	26,6%▲	▲	▲
-																						
Gemiddelde	39,6▼	40,0	40,3▲	40,2▲	39,9	39,7▼	39,9	40,1	40,3▲	▲	▲	43,8▼	44,8	45,3▲	44,2	44,4	44,9	44,0	44,5	44,3		
Hoogst voltooide opleiding [N=209.013]																						
· Laag (≤VBO)	27,5%▲	25,8%	26,1%	26,1%	26,5%	26,1%	25,4%▼	26,0%	25,2%▼	▼	▼	8,6%▲	6,5%	6,7%	7,1%	7,7%	7,3%	6,7%	6,3%	6,1%	▼	▼
· Midden (HAVO- MBO)	42,2%▼	43,8%▲	43,8%▲	44,1%▲	43,4%	43,0%	42,5%	42,4%▼	42,4%	▼	▼	19,3%	17,7%	17,2%	19,0%	18,4%	18,0%	17,8%	16,8%	15,5%▼	▼	▼
· Hoog (HBO-WO)	30,3%	30,5%	30,1%▼	29,9%▼	30,1%▼	31,0%	32,0%▲	31,6%▲	32,4%▲	▲	▲	72,1%▼	75,8%	76,1%	73,9%	73,9%	74,7%	75,6%	76,9%	78,4%▲	▲	▲
Wat is de aard van uw dienstverband/ werkkring? [Mogelijke methodetrendbreuk 08/09] [N=208.487]																						
· Werknemer met vast dienstverband (voor onbepaalde tijd)	82,8%▲	82,8%▲	82,9%▲	81,9%▲	79,1%▼	79,6%▼	78,6%▼	77,3%▼	76,9%▼	▼	▼	84,5%	85,7%	87,1%▲	84,5%	85,4%	85,0%	82,8%▼	83,5%	82,9%▼	▼	▼
· Werknemer met tijdelijk dienstverband met uitzicht op vast	6,4%▼	7,2%	7,8%▲	8,7%▲	8,5%▲	7,7%	7,6%	7,3%	6,4%▼			5,8%	5,9%	6,6%	7,6%	7,0%	6,5%	6,8%	6,6%	5,6%		
· Werknemer met tijdelijk dienstverband voor bepaalde tijd	5,1%▼	4,9%▼	4,6%▼	4,7%▼	6,9%▲	6,5%	7,5%▲	8,6%▲	9,5%▲	▲	▲	6,6%	6,5%	4,6%▼	6,1%	6,1%	6,1%	7,4%	7,3%	8,4%▲	▲	▲
· Uitzendkracht	2,2%	2,0%	1,9%	1,8%▼	1,7%▼	1,9%	2,0%	2,3%▲	2,6%▲	▲	▲	0,7%	0,5%	0,5%	0,6%	0,2%	0,4%	0,6%	0,6%	0,5%		
· Oproepkracht/ invalkracht	2,6%▼	2,2%▼	1,8%▼	2,1%▼	2,9%	3,3%▲	3,5%▲	3,7%▲	3,9%▲	▲	▲	1,7%	0,8%	0,9%	0,7%▼	0,8%	1,3%	1,3%	1,7%	2,1%▲	▲	▲
· Werkzaam via WSW (Wet Sociale Werkvoorzie- ning)	0,9%	1,0%▲	1,0%	0,8%	0,9%	1,0%▲	0,8%	0,8%	0,7%▼	▼	▼	0,6%	0,6%	0,4%	0,4%	0,5%	0,8%	1,1%▲	0,3%	0,5%		

	Alle sectoren										Onderwijs									
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	p	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	p
a. Nee [N=46.017]																				
· Aangekruist	--	--	--	--	--	--	94,3%▼	--	94,9%▲	▲	--	--	--	--	--	--	95,7%	--	95,8%	
b. Ja, vanwege mijn geslacht [N=46.017]																				
· Aangekruist	--	--	--	--	--	--	0,6%	--	0,6%		--	--	--	--	--	--	0,4%	--	0,7%	
c. Ja, vanwege mijn huidskleur [N=46.017]																				
· Aangekruist	--	--	--	--	--	--	1,0%	--	1,0%		--	--	--	--	--	--	0,3%	--	0,5%	
d. Ja, vanwege mijn geloofsovertuiging [N=46.017]																				
· Aangekruist	--	--	--	--	--	--	0,8%	--	0,7%		--	--	--	--	--	--	0,4%	--	0,4%	
e. Ja, vanwege mijn seksuele geaardheid/ voorkeur [N=46.017]																				
· Aangekruist	--	--	--	--	--	--	0,2%▼	--	0,3%▲	▲	--	--	--	--	--	--	0,2%	--	0,2%	
f. Ja, vanwege mijn leeftijd [N=46.017]																				
· Aangekruist	--	--	--	--	--	--	1,3%	--	1,3%		--	--	--	--	--	--	1,4%	--	0,9%	
g. Ja, vanwege een andere reden [N=46.017]																				
· Aangekruist	--	--	--	--	--	--	2,6%	--	2,3%		--	--	--	--	--	--	2,1%	--	2,3%	
Arbomaatregelen																				
Is er in uw bedrijf, instelling of uw bedrijfstak een arbocatalogus opgesteld? [N=25.075]																				
· Ja	--	--	--	--	--	--	--	38,4%	--		--	--	--	--	--	--	--	32,1%	--	
· Nee	--	--	--	--	--	--	--	7,9%	--		--	--	--	--	--	--	--	4,1%	--	
· Weet ik niet	--	--	--	--	--	--	--	53,7%	--		--	--	--	--	--	--	--	63,7%	--	
Is er in uw bedrijf of instelling een Risico- Inventarisatie en - Evaluatie (RI&E) opgesteld? [N=47.766]																				
· Ja	--	--	--	--	--	--	38,2%	37,6%	--		--	--	--	--	--	--	30,9%	32,5%	--	
· Nee	--	--	--	--	--	--	6,3%▼	6,9%▲	--	▲	--	--	--	--	--	--	3,7%	3,3%	--	
· Weet ik niet	--	--	--	--	--	--	55,5%	55,5%	--		--	--	--	--	--	--	65,3%	64,2%	--	
Is er in uw bedrijf of instelling een preventiemedewerker of arbo-coördinator? [N=94.217]																				
· Ja	--	--	--	--	--	46,7%▼	47,5%▼	48,8%	50,0%▲	▲	--	--	--	--	--	48,6%▼	48,6%▼	52,0%	55,5%▲	▲
· Nee	--	--	--	--	--	15,6%▲	13,8%▼	14,0%▼	16,9%▲	▲	--	--	--	--	--	11,2%	9,8%	8,9%▼	12,8%▲	
· Weet ik niet	--	--	--	--	--	37,6%▲	38,7%▲	37,2%▲	33,2%▼	▼	--	--	--	--	--	40,2%	41,6%▲	39,1%	31,7%▼	▼
Weet u waarvoor u bij de preventiemedewerker terecht kunt? [N=21.413]																				
· Ja	--	--	--	--	--	77,0%	77,6%	--	--		--	--	--	--	--	69,8%	72,5%	--	--	
· Nee	--	--	--	--	--	23,0%	22,4%	--	--		--	--	--	--	--	30,2%	27,5%	--	--	
Benodigde maatregelen																				
Werkdruk, werkstress [N=138.632]																				
· Niet nodig, want het speelt hier niet	--	--	--	18,0%▼	19,7%	20,0%	20,5%	22,5%▲	20,2%	▲	--	--	--	10,7%	10,9%	10,9%	11,8%	10,2%	9,5%	
· Niet nodig, er zijn al voldoende maatregelen	--	--	--	39,4%	40,2%	39,4%	39,5%	40,0%	39,5%		--	--	--	28,0%▼	30,7%	31,0%	31,5%	32,3%▲	28,0%▼	

	Alle sectoren										p	Onderwijs										p
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2005		2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013			
· Wel nodig, genomen maatregelen zijn onvoldoende · Wel nodig, er zijn nog geen maatregelen	--	--	--	31,4%▲	29,0%	29,4%	29,1%	27,7%▼	29,3%	▼	--	--	--	43,4%	41,6%	42,8%	41,0%	40,9%	45,2%▲			
	--	--	--	11,2%	11,1%	11,2%	10,9%	9,9%▼	10,9%	▼	--	--	--	17,8%	16,9%	15,3%	15,7%	16,6%	17,2%			
Emotioneel zwaar werk [N=138.333] · Niet nodig, want het speelt hier niet · Niet nodig, er zijn al voldoende maatregelen · Wel nodig, genomen maatregelen zijn onvoldoende · Wel nodig, er zijn nog geen maatregelen	--	--	--	45,3%▼	46,3%▼	46,8%	47,1%	49,3%▲	48,2%▲	▲	--	--	--	31,2%	28,9%	29,8%	31,3%	29,5%	29,9%			
	--	--	--	37,7%▲	36,9%	37,2%	36,7%	36,1%▼	36,8%	▼	--	--	--	39,0%▼	40,3%	41,6%	41,0%	43,4%▲	42,2%▲			
	--	--	--	13,0%▲	12,8%▲	12,2%	12,3%	11,1%▼	11,5%▼	▼	--	--	--	22,2%	23,4%	21,6%	21,5%	20,2%	20,8%			
	--	--	--	3,9%	4,0%▲	3,8%	3,8%	3,4%▼	3,5%▼	▼	--	--	--	7,6%	7,4%	7,0%	6,2%	6,9%	7,0%			
Lichamelijk zwaar werk [N=138.293] · Niet nodig, want het speelt hier niet · Niet nodig, er zijn al voldoende maatregelen · Wel nodig, genomen maatregelen zijn onvoldoende · Wel nodig, er zijn nog geen maatregelen	--	--	--	48,3%▼	49,1%	48,6%▼	50,2%▲	50,5%▲	49,1%	▲	--	--	--	73,9%	73,5%	74,3%	74,6%	76,4%▲	73,3%			
	--	--	--	34,9%	34,5%	35,5%▲	34,2%▼	34,9%	34,9%		--	--	--	20,8%	20,6%	20,2%	20,9%	19,4%	21,5%			
	--	--	--	13,5%▲	13,3%▲	12,6%	12,4%	12,0%▼	12,8%	▼	--	--	--	3,8%	4,6%	4,3%	3,3%	3,4%	4,2%			
	--	--	--	3,3%	3,1%	3,3%	3,2%	2,7%▼	3,1%	▼	--	--	--	1,4%	1,3%	1,1%	1,3%	0,8%	1,0%			
Geluid [N=137.986] · Niet nodig, want het speelt hier niet · Niet nodig, er zijn al voldoende maatregelen	--	--	--	56,3%▼	57,3%▼	57,3%▼	58,6%	60,4%▲	58,9%▲	▲	--	--	--	68,1%	66,6%	68,8%	69,3%	69,7%	67,7%			
	--	--	--	33,7%▲	33,2%▲	33,5%▲	32,2%	31,0%▼	31,5%▼	▼	--	--	--	22,8%	23,4%	21,4%	21,4%	19,9%▼	22,6%			

	Alle sectoren										Onderwijs									
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	p	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	p
· Wel nodig, genomen maatregelen zijn onvoldoende	--	--	--	7,8%▲	7,3%	7,2%	7,0%	6,9%▼	7,7%▲		--	--	--	6,5%	7,0%	8,1%	6,7%	8,0%	7,6%	
· Wel nodig, er zijn nog geen maatregelen	--	--	--	2,2%▲	2,1%	2,0%	2,2%	1,7%▼	1,9%	▼	--	--	--	2,6%	3,0%	1,8%	2,5%	2,4%	2,1%	
Roken door collega's of klanten [N=115.280]	--	--	--	45,9%▼	48,4%▼	48,3%▼	49,8%▲	52,8%▲	--	▲	--	--	--	59,9%	60,8%	60,8%	60,7%	64,5%▲	--	▲
· Niet nodig, er zijn al voldoende maatregelen	--	--	--	45,9%▲	44,4%▲	44,6%▲	42,5%▼	40,0%▼	--	▼	--	--	--	35,9%	35,2%	34,8%	34,3%	31,6%▼	--	▼
· Wel nodig, genomen maatregelen zijn onvoldoende	--	--	--	6,4%▲	5,6%	5,6%	6,0%	5,6%	--	▼	--	--	--	3,6%	3,0%	3,8%	3,8%	3,2%	--	
· Wel nodig, er zijn nog geen maatregelen	--	--	--	1,8%	1,6%	1,6%	1,8%	1,6%	--		--	--	--	0,6%	1,0%	0,6%	1,3%▲	0,6%	--	
Intimidatie, agressie of geweld door klanten (of patiënten, leerlingen of passagiers, e.d.) [N=138.069]	--	--	--	59,1%▼	59,3%	60,6%▲	60,2%	60,6%▲	58,9%▼		--	--	--	51,5%	48,9%	54,5%▲	50,1%	51,5%	48,1%▼	
· Niet nodig, er zijn al voldoende maatregelen	--	--	--	32,7%	32,8%	31,8%▼	32,5%	32,0%	33,1%▲		--	--	--	35,8%	38,1%	34,4%▼	37,7%	37,7%	40,3%▲	▲
· Wel nodig, genomen maatregelen zijn onvoldoende	--	--	--	6,8%▲	6,6%	6,2%	6,2%	6,2%	6,7%		--	--	--	10,5%	10,9%	9,2%	10,5%	9,3%	10,3%	
· Wel nodig, er zijn nog geen maatregelen	--	--	--	1,4%▲	1,3%	1,4%	1,1%▼	1,2%	1,3%	▼	--	--	--	2,2%	2,1%	1,8%	1,8%	1,5%	1,3%	▼
Intimidatie, agressie of geweld door leidinggevende(n) of collega's [N=137.923]	--	--	--	69,3%▼	69,2%▼	71,4%▲	69,7%	70,4%	69,2%▼		--	--	--	71,4%	70,1%	74,9%▲	70,0%	70,9%	68,2%▼	▼
· Niet nodig, er zijn al voldoende maatregelen	--	--	--	25,6%▲	25,6%▲	24,0%▼	25,1%	24,5%▼	25,2%		--	--	--	23,7%	24,0%	20,1%▼	24,8%	24,0%	26,6%▲	▲

		Alle sectoren										Onderwijs									
		2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	p	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	p
	· Wel nodig, genomen maatregelen zijn onvoldoende	--	--	--	3,7%	3,8%	3,3%▼	3,8%	3,7%	4,2%▲	▲	--	--	--	3,5%	4,3%	3,2%	3,8%	3,5%	4,6%	
	· Wel nodig, er zijn nog geen maatregelen	--	--	--	1,4%	1,3%	1,4%	1,4%	1,4%	1,4%		--	--	--	1,4%	1,7%	1,8%	1,5%	1,5%	0,7%▼	
Gevaarlijke stoffen [N=138.427]	· Niet nodig, want het speelt hier niet	--	--	--	65,5%▼	66,5%▼	66,6%	67,0%	68,8%▲	68,1%▲	▲	--	--	--	83,2%	81,3%	82,1%	80,2%▼	84,1%▲	83,3%	
	· Niet nodig, er zijn al voldoende maatregelen	--	--	--	29,2%▲	28,8%▲	28,6%▲	28,1%	26,9%▼	27,1%▼	▼	--	--	--	14,8%	17,1%	16,4%	17,6%▲	14,2%▼	15,0%	
	· Wel nodig, genomen maatregelen zijn onvoldoende	--	--	--	4,3%▲	3,9%	4,0%	3,9%	3,6%▼	4,0%	▼	--	--	--	1,8%	1,1%	1,2%	1,8%	1,5%	1,5%	
	· Wel nodig, er zijn nog geen maatregelen	--	--	--	1,0%▲	0,8%	0,8%	0,9%	0,7%	0,8%	▼	--	--	--	0,3%	0,4%	0,3%	0,4%	0,2%	0,2%	
Veiligheid, bedrijfsongevallen [N=138.301]	· Niet nodig, want het speelt hier niet	--	--	--	40,3%▼	42,6%▼	44,5%	45,5%▲	46,9%▲	46,1%▲	▲	--	--	--	56,8%▼	58,3%▼	62,8%	59,6%	64,8%▲	62,2%	▲
	· Niet nodig, er zijn al voldoende maatregelen	--	--	--	48,8%▲	47,9%▲	46,6%	45,8%▼	45,1%▼	45,5%▼	▼	--	--	--	36,7%▲	34,7%	32,2%	35,2%	31,4%▼	32,5%	▼
	· Wel nodig, genomen maatregelen zijn onvoldoende	--	--	--	9,2%▲	8,2%▲	7,6%	7,5%	7,0%▼	7,1%▼	▼	--	--	--	5,3%	5,9%▲	4,4%	4,4%	3,4%▼	4,9%	▼
	· Wel nodig, er zijn nog geen maatregelen	--	--	--	1,7%▲	1,3%	1,3%	1,2%	1,1%▼	1,4%	▼	--	--	--	1,2%▲	1,1%▲	0,5%	0,8%	0,4%▼	0,4%	▼
Gezondheid																					
Burnout (twee categorieën) [N=162.246]	· Nee (score 3.20 of lager op schaal 1 t/m 7)	--	--	88,7%▲	87,6%	87,4%	86,9%▼	87,2%	86,9%▼	87,6%	▼	--	--	83,0%	83,3%	82,5%	83,9%	82,1%	80,6%▼	81,4%	▼
	· Ja (score bóven 3.20 op schaal 1 t/m 7)	--	--	11,3%▼	12,4%	12,6%	13,1%▲	12,8%	13,1%▲	12,4%	▲	--	--	17,0%	16,7%	17,5%	16,1%	17,9%	19,4%▲	18,6%	▲

	Alle sectoren										Onderwijs										
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	p	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	p	
Individueel ziekteverzuimpercenta ge (deeltijdgecorrigeerd) [N=205.444]	Gemiddelde	4,76▲	4,49▲	4,18	4,14	4,03▼	4,19	4,31	4,11	3,97▼	▼	4,04	3,80	3,79	4,43	4,38	4,64	4,40	4,26	4,14	
Arbidsongeval met lichamelijk letsel en/of geestelijke schade met verzuim (definitie monitor arbeidsongevallen) [Exclusief woon- werkverkeer] [N=208.655]	· Nee · Ja	96,7%	96,9%	96,8%	96,6%▼	96,9%	96,8%	97,1%	97,0%	97,3%▲	▲	98,5%	98,5%	98,1%	98,1%	96,7%▼	97,8%	98,5%	97,7%	98,6%	
Tevredenheid met...																					
In hoeverre bent u, alles bij elkaar genomen, tevreden met uw arbeidsomstandighe den? [N=209.298]	Gemiddelde	3,65▼	3,69▼	3,73▼	3,78▲	3,76	3,81▲	3,76▲	3,79▲	3,75	▲	3,67▼	3,68▼	3,68▼	3,79	3,75	3,85▲	3,80▲	3,81▲	3,75	▲
In hoeverre bent u, alles bij elkaar genomen, tevreden met uw werk? [N=161.725]	Gemiddelde	--	--	3,84▼	3,85	3,86	3,87▲	3,85	3,86	3,85	▲	--	--	3,91▼	3,96	3,92	3,94	3,97	3,98	3,96	▲
Kunt u met een rapportcijfer aangeven hoe tevreden u bent over deze CAO? [N=64.869]	Gemiddelde	--	--	6,59▼	--	6,73	--	6,78▲	--	6,79▲	▲	--	--	6,44▼	--	6,81▲	--	6,91▲	--	6,78	▲
Personeelszaken (P&O) [tevredenheid belangenbehartiging] [N=68.324]	Gemiddelde	--	--	6,04▼	--	6,12▼	--	6,19▲	--	6,26▲	▲	--	--	6,05▼	--	6,07▼	--	6,27▲	--	6,31▲	▲
Uw direct leidinggevende [tevredenheid belangenbehartiging] [N=83.486]	Gemiddelde	--	--	6,61▼	--	6,68▼	--	6,72	--	6,80▲	▲	--	--	6,58▼	--	6,68	--	6,81▲	--	6,79	▲
OR, MR, of andere personeelsvertegenwo rdiging [tevredenheid belangenbehartiging] [N=55.456]	Gemiddelde	--	--	6,28▼	--	6,32	--	6,35	--	6,40▲	▲	--	--	6,35▼	--	6,41▼	--	6,56	--	6,65▲	▲
De vakbond [tevredenheid belangenbehartiging] [N=40.975]	Gemiddelde	--	--	6,18▲	--	6,13	--	6,09▼	--	6,14	▼	--	--	6,13	--	6,17	--	6,21	--	6,34▲	▲
Salaris [tevredenheid] [N=90.438]	Gemiddelde	--	--	6,37▼	--	6,43▼	--	6,51▲	--	6,61▲	▲	--	--	5,96▼	--	6,28	--	6,53▲	--	6,43▲	▲

	Alle sectoren										Onderwijs									
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	p	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	p
Resultaatgerichte beloning/ prestatiebeloning [tevredenheid] [N=70.497] Gemiddelde	--	--	5,29▼	--	5,28▼	--	5,34	--	5,47▲	▲	--	--	4,33▼	--	4,63	--	4,85▲	--	4,83▲	▲
Pensioenregeling [tevredenheid] [N=76.066] Gemiddelde	--	--	6,58▲	--	6,57▲	--	6,52	--	6,42▼	▼	--	--	6,75▲	--	6,72	--	6,76▲	--	6,40▼	▼
Reiskostenvergoeding [tevredenheid] [N=64.876] Gemiddelde	--	--	5,90▼	--	6,01	--	6,00	--	6,14▲	▲	--	--	4,91▼	--	5,49	--	5,69▲	--	5,84▲	▲
Mogelijkheden om zelf arbeidsvoorwaarden samen te stellen [tevredenheid] [N=59.491] Gemiddelde	--	--	5,19	--	5,24▲	--	5,18	--	5,18		--	--	4,85	--	5,02	--	4,99	--	5,04	
Functioneringsgesprekken [tevredenheid] [N=78.894] Gemiddelde	--	--	5,72▼	--	5,78	--	5,83	--	5,89▲	▲	--	--	5,69▼	--	5,74▼	--	5,99▲	--	6,02▲	▲
Promotie- en loopbaanmogelijkheden [tevredenheid] [N=73.870] Gemiddelde	--	--	5,61▲	--	5,63▲	--	5,53	--	5,37▼	▼	--	--	5,03▼	--	5,24	--	5,49▲	--	5,22	▲
Scholings- en opleidingsmogelijkheden [tevredenheid] [N=77.862] Gemiddelde	--	--	6,36▲	--	6,33	--	6,30	--	6,23▼	▼	--	--	6,54▼	--	6,63	--	6,74	--	6,71	▲
Mogelijkheden om in deeltijd te werken [tevredenheid] [N=69.449] Gemiddelde	--	--	6,73	--	6,78▲	--	6,72	--	6,69▼		--	--	7,65	--	7,64	--	7,49	--	7,52	▼
Flexibele werktijden [tevredenheid] [N=73.205] Gemiddelde	--	--	6,69	--	6,76▲	--	6,61▼	--	6,61▼	▼	--	--	6,14	--	6,30▲	--	6,09	--	5,96▼	▼
Thuiswerkregeling [tevredenheid] [N=43.734] Gemiddelde	--	--	5,14▼	--	5,35	--	5,43▲	--	5,44▲	▲	--	--	5,27	--	5,48	--	5,48	--	5,44	
Verlof- en vakantiemogelijkheden [tevredenheid] [N=87.030] Gemiddelde	--	--	7,22	--	7,23	--	7,21▼	--	7,29▲	▲	--	--	7,24▲	--	7,17	--	7,15	--	6,77▼	▼
Overlegmogelijkheden [tevredenheid] [N=85.701] Gemiddelde	--	--	7,06	--	7,04▼	--	7,04▼	--	7,13▲	▲	--	--	7,05	--	7,00	--	7,11	--	7,13	
Type dienstverband / contractvorm (vast, tijdelijk, uitzendkracht e.d.) [tevredenheid] [N=41.765] Gemiddelde	--	--	--	--	--	--	7,71▲	--	7,67▼	▼	--	--	--	--	--	--	7,89	--	7,82	
Inzetbaarheid en doorwerken																				

	Alle sectoren										p	Onderwijs										p
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2005		2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013			
Ik ben hoe dan ook niet in staat tot langer doorwerken [N=14.128] · Aangekruist	--	--	--	--	--	13,9%▲	8,4%▼	8,2%▼	7,3%▼	▼	--	--	--	--	--	11,0%▲	5,5%	7,1%	4,8%	▼		
Bevlogenheid																						
Bevlogenheid (schaal: 1=nooit - 7=elke dag; 3 items) [N=48.146] · Gemiddelde	--	--	--	--	--	--	--	5,68▲	5,64▼	▼	--	--	--	--	--	--	5,89	5,84				
Kwalificaties en opleiding en training																						
Hoe sluiten uw kennis en vaardigheden aan bij uw huidige werk? [N=93.700]																						
· Ik heb minder kennis en vaardigheden dan ik nodig heb voor mijn werk	--	--	--	--	--	5,4%	5,3%	5,1%	5,0%	▼	--	--	--	--	4,5%	5,0%	4,2%	4,3%				
· Het sluit goed aan	--	--	--	--	--	59,9%	59,5%▼	61,5%▲	59,5%▼		--	--	--	--	64,3%▼	66,7%	67,6%	66,9%				
· Ik heb meer kennis en vaardigheden dan ik nodig heb voor mijn werk	--	--	--	--	--	34,7%	35,1%	33,4%▼	35,5%▲		--	--	--	--	31,2%▲	28,4%	28,2%	28,8%				
Stimuleert uw leidinggevende de ontwikkeling van uw kennis en vaardigheden? [N=47.675]																						
· Nee	--	--	--	--	--	--	--	25,9%	26,0%		--	--	--	--	--	--	16,1%	15,8%				
· Ja, in beperkte mate	--	--	--	--	--	--	--	51,7%	51,1%		--	--	--	--	--	--	53,2%	54,4%				
· Ja, in grote mate	--	--	--	--	--	--	--	22,4%	22,8%		--	--	--	--	--	--	30,7%	29,7%				
Heeft u in de afgelopen 2 jaar een opleiding of cursus gevolgd voor uw werk? [N=47.838]																						
· Nee	--	--	--	--	--	--	--	46,0%▼	47,6%▲	▲	--	--	--	--	--	--	31,5%	31,5%				
· Ja	--	--	--	--	--	--	--	54,0%▲	52,4%▼	▼	--	--	--	--	--	--	68,5%	68,5%				
Wanneer volgde u deze opleiding of cursus? [N=25.319]																						
· In werktijd	--	--	--	--	--	--	--	51,5%	51,6%		--	--	--	--	--	--	31,0%	33,9%				
· In mijn vrije tijd	--	--	--	--	--	--	--	17,9%	18,1%		--	--	--	--	--	--	25,6%	24,8%				
· Deels in werktijd, deels in vrije tijd	--	--	--	--	--	--	--	30,6%	30,4%		--	--	--	--	--	--	43,5%	41,4%				
Hoeveel dagen heeft u aan deze opleiding of cursus besteed? [Dagen] [N=24.782] · Gemiddelde	--	--	--	--	--	--	--	22,4	23,0		--	--	--	--	--	--	29,9	24,4				
Wie nam het initiatief voor de opleiding of cursus? [N=25.298]																						
· Ikzelf	--	--	--	--	--	--	--	28,5%	29,2%		--	--	--	--	--	--	42,5%	43,4%				
· Mijn werkgever	--	--	--	--	--	--	--	32,9%	32,6%		--	--	--	--	--	--	18,9%	19,2%				

	Alle sectoren										p	Onderwijs										p
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2005		2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013			
	· Mijn werkgever en ikzelf samen	--	--	--	--	--	--	--	36,9%	36,3%		--	--	--	--	--	37,3%	35,9%				
	· Anders	--	--	--	--	--	--	--	1,8%	1,8%		--	--	--	--	--	1,2%	1,6%				
Wie heeft de kosten van de opleiding of cursus betaald? [N=25.321]	· Ikzelf	--	--	--	--	--	--	--	4,8%	4,6%		--	--	--	--	--	5,8%	5,5%				
	· Mijn werkgever	--	--	--	--	--	--	--	88,4%▲	87,6%▼	▼	--	--	--	--	--	80,9%	82,1%				
	· Mijn werkgever en ikzelf samen	--	--	--	--	--	--	--	4,1%▼	4,8%▲	▲	--	--	--	--	--	6,0%	5,1%				
	· Anders	--	--	--	--	--	--	--	2,6%	3,0%		--	--	--	--	--	7,3%	7,3%				
Wat was het belangrijkste doel van deze opleiding of cursus? [N=25.176]	· Mijn huidige werk beter kunnen doen	--	--	--	--	--	--	--	61,5%	61,2%		--	--	--	--	--	63,2%	63,8%				
	· Om kunnen gaan met toekomstige veranderingen in mijn huidige baan	--	--	--	--	--	--	--	23,4%	23,7%		--	--	--	--	--	24,5%	25,2%				
	· Mijn kansen op werk in de toekomst vergroten	--	--	--	--	--	--	--	15,2%	15,2%		--	--	--	--	--	12,3%	11,0%				
Op dit moment behoefte aan een opleiding of cursus? (meerdere antwoorden mogelijk)																						
a. Nee, geen behoefte aan een opleiding of cursus [N=47.230]	· Aangekruist	--	--	--	--	--	--	--	51,0%	51,3%		--	--	--	--	--	48,7%▲	44,6%▼	▼			
b. Ja, om mijn huidige werk beter te kunnen doen [N=47.230]	· Aangekruist	--	--	--	--	--	--	--	17,1%	17,7%		--	--	--	--	--	23,2%	25,2%				
c. Ja, om toekomstige veranderingen in mijn huidige baan aan te kunnen [N=47.230]	· Aangekruist	--	--	--	--	--	--	--	18,0%	18,0%		--	--	--	--	--	20,1%	22,7%				
d. Ja, om mijn kansen op werk in de toekomst te vergroten [N=47.230]	· Aangekruist	--	--	--	--	--	--	--	26,0%	25,9%		--	--	--	--	--	20,1%▼	22,9%▲	▲			
Arbeidshandicap																						
Arbeidsgehandicapt [langdurige ziekte, aandoening of handicap en daardoor licht of sterk belemmerd in zijn werk] [N=204.207]	· Nee	81,9%▲	81,5%	82,2%▲	81,9%▲	81,8%	80,3%▼	81,6%	80,5%▼	80,5%▼	▼	81,0%	81,2%▲	81,3%▲	77,8%	79,2%	77,5%▼	79,8%	78,2%	78,3%▼		
	· Ja	18,1%▼	18,5%	17,8%▼	18,1%▼	18,2%	19,7%▲	18,4%	19,5%▲	19,5%▲	▲	19,0%	18,8%▼	18,7%▼	22,2%	20,8%	22,5%▲	20,2%	21,8%	21,7%▲		
a. Geen chronische aandoening [N=205.181]	· Aangekruist	66,3%▲	64,3%▲	64,7%▲	63,1%	61,9%▼	61,5%▼	64,2%▲	62,7%▼	62,3%▼	▼	63,9%▲	62,1%	62,1%	58,1%▼	59,4%	57,4%▼	61,3%	60,2%	59,8%▼		

	Alle sectoren										Onderwijs									
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	p	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	p
b. Problemen met armen of handen (ook artritis, reuma, RSI) [N=205.181] · Aangekruist	5,7%	6,1%▲	5,5%	5,5%	5,4%	5,7%	5,3%	5,5%	5,7%		5,5%	5,6%	5,4%	5,9%	5,6%	4,8%	5,8%	5,6%	6,1%	
c. Problemen met benen of voeten (ook artritis, reuma) [N=205.181] · Aangekruist	4,8%▼	4,9%▼	4,3%▼	5,8%▲	5,9%▲	5,2%	5,8%▲	5,3%	5,8%▲	▲	4,4%▼	4,9%	4,3%▼	6,4%	6,6%▲	5,0%	6,1%	5,9%	6,1%	▲
d. Problemen met rug en nek (ook artritis, reuma, RSI) [N=205.181] · Aangekruist	10,8%	10,9%▲	9,9%▼	10,2%	10,6%	11,0%▲	10,1%	10,1%	10,3%	▼	9,7%	10,4%	9,6%	10,9%	11,7%	11,7%	10,8%	10,2%	10,9%	
e. Migraine of ernstige hoofdpijn [N=205.181] · Aangekruist	5,4%	5,3%▼	5,5%	5,5%	5,6%	6,1%▲	5,4%	5,7%	5,8%	▲	6,0%	5,2%▼	7,0%	6,4%	7,0%	7,6%	6,8%	7,0%	6,5%	
f. Hart- of vaatziekte [N=205.181] · Aangekruist	2,6%▼	2,9%	2,5%▼	2,6%▼	3,1%▲	3,0%	2,8%	3,1%▲	3,0%	▲	3,3%	3,4%	3,7%	2,5%	3,5%	3,0%	3,4%	3,0%	3,8%	
g. Astma, bronchitis, emfyseem [N=205.181] · Aangekruist	5,1%	5,3%	5,2%	5,3%	5,4%	5,4%	5,5%	5,5%	5,3%		5,3%	6,7%	5,4%	5,7%	6,0%	5,2%	6,2%	5,6%	5,8%	
h. Maag- of darmstoornissen [N=205.181] · Aangekruist	3,6%	3,4%▼	3,4%	3,6%	3,8%	3,9%▲	3,5%	3,8%	3,7%	▲	3,2%	3,1%	3,6%	4,2%	4,3%	3,9%	3,9%	4,3%	4,6%	▲
i. Suikerziekte [N=205.181] · Aangekruist	1,8%▼	1,9%	2,1%	2,0%	2,3%▲	2,0%	2,2%	2,2%	2,4%▲	▲	1,4%	2,1%	1,7%	2,3%	1,6%	2,5%	1,7%	2,1%	2,3%	
j. Ernstige huidziekten [N=205.181] · Aangekruist	1,0%▲	0,9%	0,8%	0,7%	1,0%	0,9%	0,8%	0,8%	0,8%		1,1%	0,8%	0,4%▼	0,7%	0,8%	1,4%▲	1,1%	0,9%	1,0%	
k. Psychische klachten/aandoeningen [N=205.181] · Aangekruist	2,0%▼	2,4%▼	2,4%▼	2,4%▼	3,1%▲	3,1%▲	2,5%	3,0%▲	3,1%▲	▲	2,0%▼	2,4%	2,6%	3,3%	3,8%	4,2%▲	3,3%	3,6%	3,1%	▲
l. Gehoorproblemen [N=205.181] · Aangekruist	1,6%▼	2,1%	2,2%	2,2%	2,3%	2,1%	2,1%	2,2%	2,1%	▲	1,9%	2,1%	2,6%	2,6%	2,4%	2,4%	2,2%	2,6%	3,3%▲	▲
m. Epilepsie [N=205.181] · Aangekruist	0,3%▼	0,4%	0,4%	0,3%	0,5%▲	0,4%	0,4%	0,4%	0,4%		0,3%	0,3%	0,3%	0,4%	0,2%	0,3%	0,5%	0,5%	0,3%	
n. Levensbedreigende ziekten (bijv. kanker, AIDS) [N=205.181] · Aangekruist	0,5%▼	0,6%	0,7%	0,8%	0,7%	0,8%▲	0,7%	0,7%	0,9%▲	▲	0,5%▼	0,8%	1,4%	1,4%	0,8%	1,2%	1,4%	1,1%	1,0%	
o. Problemen met zien [N=181.861] · Aangekruist	--	1,9%▼	2,1%	2,1%	2,0%	2,0%	2,1%	2,2%▲	1,9%		--	2,2%	2,2%	2,5%	1,7%	2,3%	1,9%	2,7%	2,1%	
p. Andere chronische aandoening [N=205.181] · Aangekruist	5,6%▼	6,1%	5,6%▼	5,9%	5,9%	6,4%▲	5,7%	6,0%	6,2%	▲	7,2%	6,6%	6,7%	7,3%	5,9%	7,1%	6,3%	7,1%	6,6%	
Wordt u door uw ziekte, aandoening of handicap belemmerd bij het uitvoeren van uw werk? [N=74.082]	· Niet belemmerd	46,0%▼	48,0%	49,5%	50,4%▲	50,7%▲	48,3%	48,4%	47,5%▼	48,0%	47,0%	50,5%	50,8%	46,4%	47,7%	47,1%	47,6%	44,9%	45,7%	
	· Licht belemmerd	45,7%▲	43,7%	42,7%	41,9%▼	41,6%▼	44,0%	43,3%	44,9%▲	44,6%	43,7%	43,5%	43,6%	46,4%	44,3%	44,9%	43,3%	48,0%	47,4%	
	· Sterk belemmerd	8,4%	8,3%	7,8%	7,7%	7,7%	7,6%	8,2%	7,6%	7,4%	▼	9,3%	6,0%	5,6%	7,2%	7,9%	8,0%	9,1%	7,1%	6,9%
Is uw ziekte, aandoening of handicap het gevolg van het werk dat u	· Ja, hoofdzakelijk	--	--	--	--	--	--	--	6,9%	6,5%	--	--	--	--	--	--	--	3,9%	4,1%	

	Alle sectoren										p	Onderwijs										p
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2005		2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013			
deed? [N=17.670]																						
· Ja, voor een deel gevolg van mijn werk	--	--	--	--	--	--	--	16,8%▲	15,4%▼	▼	--	--	--	--	--	--	15,5%	13,0%				
· Nee, geen gevolg van mijn werk	--	--	--	--	--	--	--	67,2%▼	68,7%▲	▲	--	--	--	--	--	--	72,1%	75,1%				
· Weet niet	--	--	--	--	--	--	--	9,1%	9,4%		--	--	--	--	--	--	8,5%	7,8%				
Beroepsziekten																						
Heeft u in afgelopen 12 maanden een beroepsziekte opgelopen? [N=1.739]																						
· geen beroepsziekte	--	--	--	--	--	--	--	94,2%	--		--	--	--	--	--	--	95,3%	--				
· wel beroepsziekte [Alleen NEA 2012]	--	--	--	--	--	--	--	5,8%	--		--	--	--	--	--	--	4,7%	--				
Type beroepsziekte (eerste klacht) [N=1.463]																						
· gehoor	--	--	--	--	--	--	--	4,7%	--		--	--	--	--	--	--	6,1%	--				
· houding	--	--	--	--	--	--	--	66,2%	--		--	--	--	--	--	--	45,6%	--				
· psychisch	--	--	--	--	--	--	--	8,5%	--		--	--	--	--	--	--	26,1%	--				
· houding	--	--	--	--	--	--	--	6,6%	--		--	--	--	--	--	--	2,4%	--				
· psychisch	--	--	--	--	--	--	--	14,0%	--		--	--	--	--	--	--	19,8%	--				

Tabel 2. Onderwijs versus Voortgezet onderwijs in 2005 tot en met 2013; Toetsing jaarverschillen

	Onderwijs totaal										p	Voortgezet onderwijs										p
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2005		2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013			
N (ongewogen):	2.025	2.245	2.120	2.067	2.100	2.124	2.154	2.233	2.049			367	463	502	442	424	380	364	437	377		
Achtergrondkenmerken																						
Geslacht [N=14.939]																						
· Vrouw	57,9%▼	58,0%▼	59,8%	62,3%	60,9%	61,6%	62,1%	63,1%	63,8%▲	▲	47,2%	48,2%	43,7%▼	49,3%	49,2%	56,7%▲	53,8%	53,5%	54,9%	▲		
· Man	42,1%▲	42,0%▲	40,2%	37,7%	39,1%	38,4%	37,9%	36,9%	36,2%▼	▼	52,8%	51,8%	56,3%▲	50,7%	50,8%	43,3%▼	46,2%	46,5%	45,1%	▼		
Leeftijd																						
· 15-24	5,8%	4,5%	3,7%▼	6,0%	5,1%	4,7%	5,5%	4,7%	5,2%		4,5%	2,5%	2,9%	5,9%	5,8%	6,2%	5,7%	3,8%	3,6%			
[Methodetrendbreuk '07/'08/'09/'10]	19,8%	18,7%	19,0%	19,7%	19,9%	19,3%	22,2%▲	20,8%	22,4%▲	▲	19,1%	15,4%	16,3%	15,1%	17,1%	18,4%	19,8%	17,6%	20,6%			
· 35-44	21,6%	19,7%	18,6%	19,8%	20,6%	19,7%	20,3%	21,3%	19,7%		20,0%	18,2%	18,7%	17,7%	19,3%	16,8%	18,5%	20,0%	19,0%			
[N=14.939]	29,6%	33,3%▲	33,8%▲	31,0%	30,8%	30,0%	28,1%	27,6%▼	26,1%▼	▼	31,1%	35,6%	35,4%	34,8%	28,6%	31,7%	29,5%	32,0%	28,3%			
· 45-54	23,2%	23,7%	24,9%	23,6%	23,7%	26,4%	23,9%	25,6%	26,6%▲	▲	25,4%	28,4%	26,6%	26,6%	29,3%	26,9%	26,5%	26,6%	28,5%			
· 55-64	43,8%▼	44,8%	45,3%▲	44,2%	44,4%	44,9%	44,0%	44,5%	44,3%		44,9%	46,5%	46,2%	45,7%	45,3%	45,0%	44,8%	45,6%	45,3%			
- Gemiddelde																						
Hoogst voltooide opleiding [N=14.884]																						
· Laag (<=VBO)	8,6%▲	6,5%	6,7%	7,1%	7,7%	7,3%	6,7%	6,3%	6,1%	▼	7,8%	8,1%	5,5%	6,2%	7,4%	11,6%▲	4,4%	5,5%	5,9%			
· Midden (HAVO-MBO)	19,3%	17,7%	17,2%	19,0%	18,4%	18,0%	17,8%	16,8%	15,5%▼	▼	17,8%	15,0%	12,1%	15,7%	16,6%	14,3%	16,7%	16,1%	14,2%			
· Hoog (HBO-WO)	72,1%▼	75,8%	76,1%	73,9%	73,9%	74,7%	75,6%	76,9%	78,4%▲	▲	74,4%	77,0%	82,4%▲	78,1%	76,0%	74,0%	78,9%	78,3%	79,8%			
Wat is de aard van uw dienstverband/werkkring? [Mogelijke methodetrendbreuk '08/'09] [N=14.828]																						
· Werknemer met vast dienstverband (voor onbepaalde tijd)	84,5%	85,7%	87,1%▲	84,5%	85,4%	85,0%	82,8%▼	83,5%	82,9%▼	▼	88,4%	90,1%	89,8%	86,7%	88,0%	86,6%	84,6%	85,8%	87,7%			
· Werknemer met tijdelijk dienstverband met uitzicht op vast	5,8%	5,9%	6,6%	7,6%	7,0%	6,5%	6,8%	6,6%	5,6%		6,5%	7,1%	6,7%	8,9%	7,9%	9,0%	8,2%	9,7%	6,8%			
· Werknemer met tijdelijk dienstverband voor bepaalde tijd	6,6%	6,5%	4,6%▼	6,1%	6,1%	6,1%	7,4%	7,3%	8,4%▲	▲	3,6%	2,5%	2,8%	3,1%	3,2%	2,2%	4,5%	3,2%	4,7%			
· Uitzendkracht	0,7%	0,5%	0,5%	0,6%	0,2%	0,4%	0,6%	0,6%	0,5%		0,3%	0%	0,3%	0,3%	0%	0,3%	1,1%▲	0,6%	0%			
· Oproepkracht/invalkracht	1,7%	0,8%	0,9%	0,7%▼	0,8%	1,3%	1,3%	1,7%	2,1%▲	▲	0,5%	0%	0,2%	0,3%	0,2%	0%	0,5%	0,5%	0,8%			
· Werkzaam via WSW (Wet Sociale Werkvoorziening)	0,6%	0,6%	0,4%	0,4%	0,5%	0,8%	1,1%▲	0,3%	0,5%		0,8%	0,3%	0,3%	0,7%	0,7%	1,9%▲	1,1%	0,2%	0%			
Wat is de omvang van uw (contractuele) dienstverband? (uren/week) [Mogelijke methodetrendbreuk '08/'09] [N=14.655]																						
- Gemiddelde	30,2	30,7	30,8▲	30,3	30,4	30,0	30,4	30,2	29,8▼	▼	31,0	31,5	31,9	31,2	31,3	30,7	32,1	31,1	30,6			
Hoeveel uur per week zou u willen werken? [Uur per week (volgens contract)] [N=10.781]																						
- Gemiddelde	--	--	29,5	29,5	29,2	29,3	29,9	30,0	29,9	▲	--	--	30,3	30,0	29,8	29,5	30,6	30,3	30,9			
Arbeidsomstandigheden																						

	Onderwijs totaal										p	Voortgezet onderwijs										p
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2005		2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013			
	· Wel nodig, er zijn nog geen maatregelen	--	--	--	7,6%	7,4%	7,0%	6,2%	6,9%	7,0%		--	--	--	12,1%	9,5%	9,7%	7,3%	8,5%	9,9%		
Lichamelijk zwaar werk [N=9.685]	· Niet nodig, want het speelt hier niet	--	--	--	73,9%	73,5%	74,3%	74,6%	76,4%▲	73,3%		--	--	--	70,9%	71,9%	71,5%	75,2%	75,2%	71,0%		
	· Niet nodig, er zijn al voldoende maatregelen	--	--	--	20,8%	20,6%	20,2%	20,9%	19,4%	21,5%		--	--	--	23,0%	20,7%	20,3%	19,8%	20,9%	23,8%		
	· Wel nodig, genomen maatregelen zijn onvoldoende	--	--	--	3,8%	4,6%	4,3%	3,3%	3,4%	4,2%		--	--	--	5,0%	5,5%	7,0%▲	3,5%	3,3%	4,2%		
	· Wel nodig, er zijn nog geen maatregelen	--	--	--	1,4%	1,3%	1,1%	1,3%	0,8%	1,0%		--	--	--	1,1%	1,9%	1,2%	1,5%	0,5%	1,0%		
Geluid [N=9.655]	· Niet nodig, want het speelt hier niet	--	--	--	68,1%	66,6%	68,8%	69,3%	69,7%	67,7%		--	--	--	55,0%	55,9%	58,8%	62,2%	63,1%	58,2%		
	· Niet nodig, er zijn al voldoende maatregelen	--	--	--	22,8%	23,4%	21,4%	21,4%	19,9%▼	22,6%		--	--	--	28,1%	25,9%	27,3%	24,9%	21,5%	23,7%		
	· Wel nodig, genomen maatregelen zijn onvoldoende	--	--	--	6,5%	7,0%	8,1%	6,7%	8,0%	7,6%		--	--	--	11,5%	13,4%	10,1%	9,0%	11,4%	12,9%		
	· Wel nodig, er zijn nog geen maatregelen	--	--	--	2,6%	3,0%	1,8%	2,5%	2,4%	2,1%		--	--	--	5,4%	4,8%	3,8%	3,9%	4,0%	5,2%		
Roken door collega's of klanten [N=8.091]	· Niet nodig, want het speelt hier niet	--	--	--	59,9%	60,8%	60,8%	60,7%	64,5%▲	--	▲	--	--	--	41,8%▼	49,9%	45,3%	47,4%	54,7%▲	--	▲	
	· Niet nodig, er zijn al voldoende maatregelen	--	--	--	35,9%	35,2%	34,8%	34,3%	31,6%▼	--	▼	--	--	--	49,7%▲	42,8%	46,4%	45,5%	38,9%▼	--	▼	
	· Wel nodig, genomen maatregelen zijn onvoldoende	--	--	--	3,6%	3,0%	3,8%	3,8%	3,2%	--		--	--	--	6,9%	5,1%	7,0%	5,3%	5,1%	--		
	· Wel nodig, er zijn nog geen maatregelen	--	--	--	0,6%	1,0%	0,6%	1,3%▲	0,6%	--		--	--	--	1,6%	2,3%	1,4%	1,8%	1,3%	--		
Intimidatie, agressie of geweld door klanten (of patiënten, leerlingen of passagiers, e.d.) [N=9.668]	· Niet nodig, want het speelt hier niet	--	--	--	51,5%	48,9%	54,5%▲	50,1%	51,5%	48,1%▼		--	--	--	31,2%	31,8%	37,3%	30,7%	37,4%	35,3%		
	· Niet nodig, er zijn al voldoende maatregelen	--	--	--	35,8%	38,1%	34,4%▼	37,7%	37,7%	40,3%▲	▲	--	--	--	48,1%	47,3%	42,1%▼	49,7%	46,3%	52,8%		
	· Wel nodig, genomen maatregelen zijn onvoldoende	--	--	--	10,5%	10,9%	9,2%	10,5%	9,3%	10,3%		--	--	--	17,6%	18,1%	18,8%	16,2%	13,9%	10,3%▼	▼	

	Onderwijs totaal										p	Voortgezet onderwijs										p
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013			2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013		
	· Wel nodig, er zijn nog geen maatregelen	--	--	--	2,2%	2,1%	1,8%	1,8%	1,5%	1,3%	▼	--	--	--	3,1%	2,9%	1,8%	3,4%	2,5%	1,6%		
Intimidatie, agressie of geweld door leidinggevende(n) of collega's [N=9.647]	· Niet nodig, want het speelt hier niet	--	--	--	71,4%	70,1%	74,9%▲	70,0%	70,9%	68,2%▼	▼	--	--	--	61,2%	63,5%	68,3%	64,8%	64,8%	60,7%		
	· Niet nodig, er zijn al voldoende maatregelen	--	--	--	23,7%	24,0%	20,1%▼	24,8%	24,0%	26,6%▲	▲	--	--	--	31,5%	28,4%	25,1%	29,0%	28,5%	35,4%▲		
	· Wel nodig, genomen maatregelen zijn onvoldoende	--	--	--	3,5%	4,3%	3,2%	3,8%	3,5%	4,6%		--	--	--	5,0%	5,7%	4,4%	3,5%	4,0%	3,4%		
	· Wel nodig, er zijn nog geen maatregelen	--	--	--	1,4%	1,7%	1,8%	1,5%	1,5%	0,7%▼		--	--	--	2,3%	2,4%	2,2%	2,8%	2,7%	0,4%▼		
Gevaarlijke stoffen [N=9.707]	· Niet nodig, want het speelt hier niet	--	--	--	83,2%	81,3%	82,1%	80,2%▼	84,1%▲	83,3%		--	--	--	76,2%	72,3%	73,0%	75,1%	80,1%▲	76,8%		
	· Niet nodig, er zijn al voldoende maatregelen	--	--	--	14,8%	17,1%	16,4%	17,6%▲	14,2%▼	15,0%		--	--	--	20,3%	24,9%	23,3%	21,5%	16,2%▼	21,5%		
	· Wel nodig, genomen maatregelen zijn onvoldoende	--	--	--	1,8%	1,1%	1,2%	1,8%	1,5%	1,5%		--	--	--	2,9%	2,0%	3,2%	2,2%	3,1%	1,4%		
	· Wel nodig, er zijn nog geen maatregelen	--	--	--	0,3%	0,4%	0,3%	0,4%	0,2%	0,2%		--	--	--	0,6%	0,8%	0,5%	1,3%	0,6%	0,4%		
Veiligheid, bedrijfsongevallen [N=9.683]	· Niet nodig, want het speelt hier niet	--	--	--	56,8%▼	58,3%▼	62,8%	59,6%	64,8%▲	62,2%	▲	--	--	--	50,1%	54,1%	54,8%	53,3%	60,4%▲	55,9%	▲	
	· Niet nodig, er zijn al voldoende maatregelen	--	--	--	36,7%▲	34,7%	32,2%	35,2%	31,4%▼	32,5%	▼	--	--	--	43,7%▲	38,5%	36,2%	39,4%	32,8%▼	39,7%		
	· Wel nodig, genomen maatregelen zijn onvoldoende	--	--	--	5,3%	5,9%▲	4,4%	4,4%	3,4%▼	4,9%	▼	--	--	--	5,2%	6,0%	7,6%	5,8%	6,4%	3,8%		
	· Wel nodig, er zijn nog geen maatregelen	--	--	--	1,2%▲	1,1%▲	0,5%	0,8%	0,4%▼	0,4%	▼	--	--	--	1,0%	1,3%	1,5%	1,5%	0,4%	0,6%		
Burnout (twee categorieën) [N=11.400]	· Nee (score 3.20 of lager op schaal 1 t/m 7)	--	--	83,0%	83,3%	82,5%	83,9%	82,1%	80,6%▼	81,4%	▼	--	--	79,2%	77,5%	79,4%	80,7%	80,4%	76,6%	79,9%		
	· Ja (score bóven 3.20 op schaal 1 t/m 7)	--	--	17,0%	16,7%	17,5%	16,1%	17,9%	19,4%▲	18,6%	▲	--	--	20,8%	22,5%	20,6%	19,3%	19,6%	23,4%	20,1%		

	Onderwijs totaal										p	Voortgezet onderwijs										p
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013			2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013		
Individueel ziekteverzuimpercentage (deeltijdgecorrigeerd) [N=14.593] - Gemiddelde	4,04	3,80	3,79	4,43	4,38	4,64	4,40	4,26	4,14			3,62	3,25	3,24	4,73	4,64	4,39	4,11	3,57	3,99		
Arbidsongeval met lichamelijk letsel en/of geestelijke schade met verzuim (definitie monitor arbeidsongevallen) [Exclusief woonwerkverkeer] [N=14.839] - Nee	98,5%	98,5%	98,1%	98,1%	96,7%▼	97,8%	98,5%	97,7%	98,6%			98,1%	97,7%	96,6%	98,1%	95,9%	96,9%	97,9%	96,7%	99,2%▲		
Arbidsongeval met lichamelijk letsel en/of geestelijke schade met verzuim (definitie monitor arbeidsongevallen) [Exclusief woonwerkverkeer] [N=14.839] - Ja	1,5%	1,5%	1,9%	1,9%	3,3%▲	2,2%	1,5%	2,3%	1,4%			1,9%	2,3%	3,4%	1,9%	4,1%	3,1%	2,1%	3,3%	0,8%▼		
Tevredenheid met...																						
In hoeverre bent u, alles bij elkaar genomen, tevreden met uw arbeidsomstandigheden? [N=14.871] - Gemiddelde	3,67▼	3,68▼	3,68▼	3,79	3,75	3,85▲	3,80▲	3,81▲	3,75	▲		3,59▼	3,67	3,54▼	3,71	3,63	3,81▲	3,69	3,85▲	3,70	▲	
In hoeverre bent u, alles bij elkaar genomen, tevreden met uw werk? [N=11.350] - Gemiddelde	--	--	3,91▼	3,96	3,92	3,94	3,97	3,98	3,96	▲		--	--	3,83▼	3,85	3,87	3,97	3,92	4,01▲	3,93	▲	
Kunt u met een rapportcijfer aangeven hoe tevreden u bent over deze CAO? [N=5.289] - Gemiddelde	--	--	6,44▼	--	6,81▲	--	6,91▲	--	6,78	▲		--	--	5,91▼	--	6,58▲	--	6,60▲	--	6,48	▲	
Personeelszaken (P&O) [tevredenheid belangenbehartiging] [N=5.141] - Gemiddelde	--	--	6,05▼	--	6,07▼	--	6,27▲	--	6,31▲	▲		--	--	5,89▼	--	6,13	--	6,39▲	--	6,33	▲	
Uw direct leidinggevende [tevredenheid belangenbehartiging] [N=6.061] - Gemiddelde	--	--	6,58▼	--	6,68	--	6,81▲	--	6,79	▲		--	--	6,33	--	6,42	--	6,74▲	--	6,53		
OR, MR, of andere personeelsvertegenwoordiging [tevredenheid belangenbehartiging] [N=4.946] - Gemiddelde	--	--	6,35▼	--	6,41▼	--	6,56	--	6,65▲	▲		--	--	6,19▼	--	6,38	--	6,48	--	6,55	▲	
De vakbond [tevredenheid belangenbehartiging] [N=3.726] - Gemiddelde	--	--	6,13	--	6,17	--	6,21	--	6,34▲	▲		--	--	5,79	--	5,92	--	5,93	--	6,24▲	▲	
Salaris [tevredenheid] [N=6.365] - Gemiddelde	--	--	5,96▼	--	6,28	--	6,53▲	--	6,43▲	▲		--	--	5,39▼	--	6,15	--	6,32▲	--	6,23▲	▲	

	Onderwijs totaal										p	Voortgezet onderwijs										p
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013			2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013		
Resultaatgerichte beloning/ prestatiebeloning [tevredenheid] [N=4.293] - Gemiddelde	--	--	4,33▼	--	4,63	--	4,85▲	--	4,83▲	▲	--	--	3,89▼	--	4,54	--	4,71	--	4,64	▲		
Pensioenregeling [tevredenheid] [N=5.529] - Gemiddelde	--	--	6,75▲	--	6,72	--	6,76▲	--	6,40▼	▼	--	--	6,71	--	6,77	--	6,67	--	6,33▼	▼		
Reiskostenvergoeding [tevredenheid] [N=4.578] - Gemiddelde	--	--	4,91▼	--	5,49	--	5,69▲	--	5,84▲	▲	--	--	4,80▼	--	5,58	--	5,78▲	--	5,85▲	▲		
Mogelijkheden om zelf arbeidsvoorwaarden samen te stellen [tevredenheid] [N=4.112] - Gemiddelde	--	--	4,85	--	5,02	--	4,99	--	5,04		--	--	4,11▼	--	4,73	--	4,65	--	4,67	▲		
Functioneringsgesprekken [tevredenheid] [N=5.933] - Gemiddelde	--	--	5,69▼	--	5,74▼	--	5,99▲	--	6,02▲	▲	--	--	5,17▼	--	5,26	--	5,69▲	--	5,57	▲		
Promotie- en loopbaanmogelijkheden [tevredenheid] [N=5.537] - Gemiddelde	--	--	5,03▼	--	5,24	--	5,49▲	--	5,22	▲	--	--	4,37▼	--	5,08	--	5,30▲	--	4,85	▲		
Scholings- en opleidingsmogelijkheden [tevredenheid] [N=6.029] - Gemiddelde	--	--	6,54▼	--	6,63	--	6,74	--	6,71	▲	--	--	6,03▼	--	6,47	--	6,58	--	6,50	▲		
Mogelijkheden om in deeltijd te werken [tevredenheid] [N=5.527] - Gemiddelde	--	--	7,65	--	7,64	--	7,49	--	7,52	▼	--	--	7,59	--	7,58	--	7,41	--	7,40			
Flexibele werktijden [tevredenheid] [N=4.747] - Gemiddelde	--	--	6,14	--	6,30▲	--	6,09	--	5,96▼	▼	--	--	5,57	--	5,54	--	5,49	--	5,35			
Thuiswerkregeling [tevredenheid] [N=3.451] - Gemiddelde	--	--	5,27	--	5,48	--	5,48	--	5,44		--	--	4,67	--	4,62	--	4,79	--	4,59			
Verlof- en vakantiemogelijkheden [tevredenheid] [N=5.722] - Gemiddelde	--	--	7,24▲	--	7,17	--	7,15	--	6,77▼	▼	--	--	6,82	--	6,93	--	6,80	--	6,27▼	▼		
Overlegmogelijkheden [tevredenheid] [N=6.096] - Gemiddelde	--	--	7,05	--	7,00	--	7,11	--	7,13		--	--	6,67	--	6,70	--	6,99▲	--	6,83			
Type dienstverband/ contractvorm (vast, tijdelijk, uitzendkracht e.d.) [tevredenheid] [N=2.958] - Gemiddelde	--	--	--	--	--	--	7,89	--	7,82		--	--	--	--	--	--	7,92	--	8,02			
Inzetbaarheid en doorwerken																						
Ik kan gemakkelijk voldoen aan de	Helemaal niet mee eens	--	--	--	--	1,8%▼	3,2%	3,5%▲	1,8%▼		--	--	--	--	--	1,9%	3,7%	4,0%	2,6%			

	Onderwijs totaal										p	Voortgezet onderwijs										p
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013			2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013		
collega's die ondersteunen dat ik langer doorwerk [N=1.497] · Aangekruist	--	--	--	--	--	14,5%	16,1%	16,8%	14,4%		--	--	--	--	--	13,5%	12,1%	12,9%	18,0%			
g. Familie/ vrienden die ondersteunen dat ik langer doorwerk [N=1.497] · Aangekruist	--	--	--	--	--	9,7%	7,8%	9,1%	7,7%		--	--	--	--	--	11,6%	4,0%	10,0%	10,3%			
h. Minder zorgtaken voor familie of andere naasten [N=1.497] · Aangekruist	--	--	--	--	--	5,6%	9,4%	6,8%	8,4%		--	--	--	--	--	7,1%	7,6%	6,7%	7,2%			
i. Betere gezondheid [N=1.497] · Aangekruist	--	--	--	--	--	8,9%▼	13,8%	11,3%	14,3%		--	--	--	--	--	9,5%	10,2%	8,0%	17,1%			
j. Andere omstandigheden [N=1.497] · Aangekruist	--	--	--	--	--	4,8%	5,1%	6,7%	5,0%		--	--	--	--	--	9,5%	6,1%	8,9%	5,2%			
k. Weet niet [N=1.497] · Aangekruist	--	--	--	--	--	5,8%	6,3%	6,6%	5,5%		--	--	--	--	--	0%	2,4%	5,1%▲	1,1%			
l. Niet van toepassing: Ik wil hoe dan ook niet langer doorwerken [N=1.497] · Aangekruist	--	--	--	--	--	29,7%▲	17,1%	16,3%	14,4%▼	▼	--	--	--	--	--	33,0%▲	24,1%	13,3%▼	17,6%	▼		
Onder welke omstandigheden zou u IN STAAT ZIJN om tot een hogere leeftijd door te werken dan u nu verwacht te kunnen? [Alleen internet en 45+] [meerdere antwoorden mogelijk]																						
a. Lichter werk (fysiek en/of psychisch) [N=1.494] · Aangekruist	--	--	--	--	--	33,6%	30,0%	31,4%	32,4%		--	--	--	--	--	33,6%	30,2%	36,9%	39,9%			
b. Minder uren of minder dagen per week werken [N=1.494] · Aangekruist	--	--	--	--	--	63,3%	65,2%	67,5%	68,7%		--	--	--	--	--	64,7%▼	78,6%	78,7%	73,5%			
c. Omscholing/ bijscholing [N=1.494] · Aangekruist	--	--	--	--	--	6,3%	5,6%	7,5%	6,3%		--	--	--	--	--	6,6%	3,3%	10,7%	4,1%			
d. Werkgever/ collega's die ondersteunen dat ik langer doorwerk [N=1.494] · Aangekruist	--	--	--	--	--	22,1%▲	17,5%	19,0%	15,7%		--	--	--	--	--	21,5%	16,5%	17,2%	16,0%			
e. Minder zorgtaken voor familie of andere naasten [N=1.494] · Aangekruist	--	--	--	--	--	8,9%	11,4%	8,2%	10,2%		--	--	--	--	--	7,3%	8,6%	7,8%	8,0%			
f. Betere gezondheid [N=1.494] · Aangekruist	--	--	--	--	--	12,1%	15,7%	13,2%	18,5%▲		--	--	--	--	--	15,5%	14,9%	13,4%	21,4%			
g. Andere omstandigheden [N=1.494] · Aangekruist	--	--	--	--	--	4,9%	3,7%	5,0%	5,8%		--	--	--	--	--	11,9%▲	3,6%	3,5%	5,8%			
h. Weet niet [N=1.494] · Aangekruist	--	--	--	--	--	14,5%	15,1%	11,4%	12,7%		--	--	--	--	--	9,8%	11,6%	6,0%	10,2%			
i. Niet van toepassing: Ik ben hoe dan ook niet in staat tot langer doorwerken [N=1.494] · Aangekruist	--	--	--	--	--	11,0%▲	5,5%	7,1%	4,8%	▼	--	--	--	--	--	9,4%	3,4%	4,3%	5,0%			
Bevlogenheid																						

	Onderwijs totaal										p	Voortgezet onderwijs										p
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013			2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013		
Bevlogenheid (schaal: 1=nooit - 7=elke dag; 3 items) [N=3.328] - Gemiddelde	--	--	--	--	--	--	--	5,89	5,84		--	--	--	--	--	--	--	5,96	5,91			
Kwalificaties en opleiding en training																						
Hoe sluiten uw kennis en vaardigheden aan bij uw huidige werk? [N=6.520]																						
· Ik heb minder kennis en vaardigheden dan ik nodig heb voor mijn werk	--	--	--	--	--	4,5%	5,0%	4,2%	4,3%		--	--	--	--	--	4,0%	5,2%	3,2%	3,2%			
· Het sluit goed aan	--	--	--	--	--	64,3%▼	66,7%	67,6%	66,9%		--	--	--	--	--	58,1%	60,4%	63,1%	61,5%			
· Ik heb meer kennis en vaardigheden dan ik nodig heb voor mijn werk	--	--	--	--	--	31,2%▲	28,4%	28,2%	28,8%		--	--	--	--	--	38,0%	34,4%	33,7%	35,2%			
Stimuleert u leidinggevende de ontwikkeling van uw kennis en vaardigheden? [N=3.317]																						
· Nee	--	--	--	--	--	--	--	16,1%	15,8%		--	--	--	--	--	--	--	17,1%	18,2%			
· Ja, in beperkte mate	--	--	--	--	--	--	--	53,2%	54,4%		--	--	--	--	--	--	--	57,5%	58,4%			
· Ja, in grote mate	--	--	--	--	--	--	--	30,7%	29,7%		--	--	--	--	--	--	--	25,4%	23,5%			
Heeft u in de afgelopen 2 jaar een opleiding of cursus gevolgd voor uw werk? [N=3.320]																						
· Nee	--	--	--	--	--	--	--	31,5%	31,5%		--	--	--	--	--	--	--	30,9%	29,6%			
· Ja	--	--	--	--	--	--	--	68,5%	68,5%		--	--	--	--	--	--	--	69,1%	70,4%			
Wanneer volgde u deze opleiding of cursus? [N=2.270]																						
· In werktijd	--	--	--	--	--	--	--	31,0%	33,9%		--	--	--	--	--	--	--	29,7%	31,9%			
· In mijn vrije tijd	--	--	--	--	--	--	--	25,6%	24,8%		--	--	--	--	--	--	--	21,9%	18,6%			
· Deels in werktijd, deels in vrije tijd	--	--	--	--	--	--	--	43,5%	41,4%		--	--	--	--	--	--	--	48,4%	49,6%			
Hoeveel dagen heeft u aan deze opleiding of cursus besteed? [Dagen] [N=2.236] - Gemiddelde	--	--	--	--	--	--	--	29,9	24,4		--	--	--	--	--	--	--	45,7▲	23,1▼	▼		
Wie nam het initiatief voor de opleiding of cursus? [N=2.265]																						
· Ikzelf	--	--	--	--	--	--	--	42,5%	43,4%		--	--	--	--	--	--	--	47,8%	48,8%			
· Mijn werkgever	--	--	--	--	--	--	--	18,9%	19,2%		--	--	--	--	--	--	--	13,4%	17,7%			
· Mijn werkgever en ikzelf samen	--	--	--	--	--	--	--	37,3%	35,9%		--	--	--	--	--	--	--	37,3%	33,1%			
· Anders	--	--	--	--	--	--	--	1,2%	1,6%		--	--	--	--	--	--	--	1,5%	0,5%			
Wie heeft de kosten van de opleiding of cursus betaald? [N=2.268]																						
· Ikzelf	--	--	--	--	--	--	--	5,8%	5,5%		--	--	--	--	--	--	--	8,4%	8,6%			
· Mijn werkgever	--	--	--	--	--	--	--	80,9%	82,1%		--	--	--	--	--	--	--	76,3%	77,5%			
· Mijn werkgever en ikzelf samen	--	--	--	--	--	--	--	6,0%	5,1%		--	--	--	--	--	--	--	6,9%	7,1%			
· Anders	--	--	--	--	--	--	--	7,3%	7,3%		--	--	--	--	--	--	--	8,3%	6,9%			
Wat was het belangrijkste doel van deze opleiding of																						
· Mij huidige werk beter kunnen doen	--	--	--	--	--	--	--	63,2%	63,8%		--	--	--	--	--	--	--	60,4%	64,2%			

	Onderwijs totaal										p	Voortgezet onderwijs										p
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013			2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013		
emfyseem [N=14.595] · Aangekruist	5,3%	6,7%	5,4%	5,7%	6,0%	5,2%	6,2%	5,6%	5,8%			5,2%	6,6%	6,4%	8,4%	6,5%	5,6%	6,0%	5,7%	5,2%		
h. Maag- of darmstoornissen [N=14.595] · Aangekruist	3,2%	3,1%	3,6%	4,2%	4,3%	3,9%	3,9%	4,3%	4,6%	▲		4,0%	3,4%	3,8%	5,2%	4,4%	3,1%	5,2%	3,2%	4,2%		
i. Suikerziekte [N=14.595] · Aangekruist	1,4%	2,1%	1,7%	2,3%	1,6%	2,5%	1,7%	2,1%	2,3%			1,0%	1,7%	2,3%	3,3%	2,0%	3,0%	1,0%	2,9%	3,3%		
j. Ernstige huidziekten [N=14.595] · Aangekruist	1,1%	0,8%	0,4% ▼	0,7%	0,8%	1,4% ▲	1,1%	0,9%	1,0%			1,3%	0%	1,0%	0,8%	0,6%	0,7%	0,7%	1,1%	0,5%		
k. Psychische klachten/aandoeningen [N=14.595] · Aangekruist	2,0% ▼	2,4%	2,6%	3,3%	3,8%	4,2% ▲	3,3%	3,6%	3,1%	▲		3,3%	2,5%	1,0% ▼	3,1%	4,3%	4,9%	4,3%	4,7%	2,9%		
l. Gehoorproblemen [N=14.595] · Aangekruist	1,9%	2,1%	2,6%	2,6%	2,4%	2,4%	2,2%	2,6%	3,3% ▲	▲		1,4%	1,8%	4,3%	2,9%	3,7%	3,1%	3,2%	3,7%	4,4%	▲	
m. Epilepsie [N=14.595] · Aangekruist	0,3%	0,3%	0,3%	0,4%	0,2%	0,3%	0,5%	0,5%	0,3%			0%	0,2%	0,1%	0,2%	0%	0,5%	0,5%	0,7%	0%		
n. Levensbedreigende ziekten (bijv. kanker, AIDS) [N=14.595] · Aangekruist	0,5% ▼	0,8%	1,4%	1,4%	0,8%	1,2%	1,4%	1,1%	1,0%			0,2%	1,2%	1,7%	2,4%	1,4%	1,6%	1,2%	0,7%	1,2%		
o. Problemen met zien [N=12.868] · Aangekruist	--	2,2%	2,2%	2,5%	1,7%	2,3%	1,9%	2,7%	2,1%			--	1,1%	2,5%	2,1%	1,3%	2,0%	1,4%	2,1%	1,5%		
p. Andere chronische aandoening [N=14.595] · Aangekruist	7,2%	6,6%	6,7%	7,3%	5,9%	7,1%	6,3%	7,1%	6,6%			7,8%	5,4%	6,9%	7,9%	5,5%	6,2%	4,9%	7,1%	5,1%		
Wordt u door uw ziekte, aandoening of handicap belemmerd bij het uitvoeren van uw werk? [N=5.703]																						
· Niet belemmerd	47,0%	50,5%	50,8%	46,4%	47,7%	47,1%	47,6%	44,9%	45,7%			45,9%	52,3%	53,1%	47,1%	48,0%	48,3%	48,0%	47,2%	45,5%		
· Licht belemmerd	43,7%	43,5%	43,6%	46,4%	44,3%	44,9%	43,3%	48,0%	47,4%			45,2%	41,5%	44,1%	45,2%	41,3%	45,7%	42,9%	45,0%	45,4%		
· Sterk belemmerd	9,3%	6,0%	5,6%	7,2%	7,9%	8,0%	9,1%	7,1%	6,9%			8,9%	6,2%	2,8% ▼	7,8%	10,7%	6,1%	9,1%	7,8%	9,1%		
Is uw ziekte, aandoening of handicap het gevolg van het werk dat u deed? [N=1.304]																						
· Ja, hoofdzakelijk gevolg van mijn werk	--	--	--	--	--	--	--	3,9%	4,1%			--	--	--	--	--	--	--	4,3% ▲	0% ▼	▼	
· Ja, voor een deel gevolg van mijn werk	--	--	--	--	--	--	--	15,5%	13,0%			--	--	--	--	--	--	--	13,6%	13,6%		
· Nee, geen gevolg van mijn werk	--	--	--	--	--	--	--	72,1%	75,1%			--	--	--	--	--	--	--	76,0%	81,2%		
· Weet niet	--	--	--	--	--	--	--	8,5%	7,8%			--	--	--	--	--	--	--	6,1%	5,2%		
Beroepsziekten																						
Heeft u in afgelopen 12 maanden een beroepsziekte opgelopen? [N=1.739]																						
· geen beroepsziekte	--	--	--	--	--	--	--	95,3%	--			--	--	--	--	--	--	--	95,3%	--		
· wel beroepsziekte [Alleen NEA 2012]	--	--	--	--	--	--	--	4,7%	--			--	--	--	--	--	--	--	4,7%	--		
Type beroepsziekte (eerste klacht) [N=82]																						
· gehoor	--	--	--	--	--	--	--	6,1%	--			--	--	--	--	--	--	--	20,3%	--		
· houding	--	--	--	--	--	--	--	45,6%	--			--	--	--	--	--	--	--	33,0%	--		
· psychisch	--	--	--	--	--	--	--	26,1%	--			--	--	--	--	--	--	--	17,3%	--		
· huid	--	--	--	--	--	--	--	2,4%	--			--	--	--	--	--	--	--	0%	--		
· overig	--	--	--	--	--	--	--	19,8%	--			--	--	--	--	--	--	--	29,4%	--		

Tabel 3. Functieverschillen binnen het Voortgezet onderwijs, alléén 2013

		Voortgezet onderwijs 2009-2013	
		Docent	Andere functie
<i>N (ongewogen):</i>		1.347	608
Achtergrondkenmerken			
Geslacht [N=294]	· Vrouw	52,2%	60,5%
	· Man	47,8%	39,5%
Leeftijd [N=294]	· 15-24	4,2%	2,4%
	· 25-34	26,0%▲	10,3%▼
	· 35-44	20,0%	17,3%
	· 45-54	26,0%	32,1%
	· 55-64	23,9%▼	37,8%▲
	- Gemiddelde	43,6▼	48,4▲
Hoogst voltooide opleiding [N=294]	· Laag (<=VBO)	0,4%▼	16,8%▲
	· Midden (HAVO-MBO)	5,0%▼	32,4%▲
	· Hoog (HBO-WO)	94,6%▲	50,8%▼
Wat is de aard van uw dienstverband/ werkring? [N=293]	· Werknemer met vast dienstverband (voor onbepaalde tijd)	87,8%	87,4%
	· Werknemer met tijdelijk dienstverband met uitzicht op vast	6,3%	7,8%
	· Werknemer met tijdelijk dienstverband voor bepaalde tijd	5,3%	3,6%
	· Uitzendkracht	0,6%	1,2%
	· Oproepkracht/ invalkracht	87,8%	87,4%
	· Werkzaam via WSW (Wet Sociale Werkvoorziening)	0%	0%
Wat is de omvang van uw (contractuele) dienstverband? (uren/ week) [N=284]	- Gemiddelde	30,8	30,3
Hoeveel uur per week zou u willen werken? [Uur per week (volgens contract)] [N=271]	- Gemiddelde	31,2	30,2
Arbeidsomstandigheden			
Moet u gevaarlijk werk doen? [N=293]	· Ja, regelmatig	0,2%	0%
	· Ja, soms	5,8%	10,7%
	· Nee	94,0%	89,3%
Is er op uw werkplek zoveel lawaai, dat u hard moet praten om u verstaanbaar te maken? [N=293]	· Ja, regelmatig	11,1%	4,4%
	· Ja, soms	38,6%▲	17,2%▼
	· Nee	50,3%▼	78,4%▲
Zelfstandigheid/ autonomie (schaal: 1=weinig-3=veel autonomie; 5 items) [N=294]	- Gemiddelde	11,1%	4,4%
Tijdsdruk: hoog tempo, hoge tijdsdruk (schaal: 1=nee - 3=ja, regelmatig; 2 items) [N=291]	- Gemiddelde	38,6%▲	17,2%▼
Emotioneel zwaar werk (schaal: 1=nooit - 4=altijd; 3 items) [N=294]	- Gemiddelde	50,3%▼	78,4%▲
Sociale steun leidinggevende (schaal: 1=weinig - 4=veel steun; 4 items) [N=287]	- Gemiddelde	2,76	2,86
Sociale steun collega's (schaal: 1=weinig - 4=veel steun; 4 items) [N=291]	- Gemiddelde	3,27▲	3,15▼
Extern ongewenst gedrag (incl. pesten) [N=294]	· Nee, nooit	61,2%	70,1%
	· Een enkele keer of vaker	38,8%	29,9%
Intern ongewenst gedrag (incl. pesten) [N=294]	· Nee, nooit	84,3%	84,2%
	· Een enkele keer of vaker	15,7%	15,8%
Persoonlijk gediscrimineerd op het werk?			
a. Nee [N=294]	· Aangekruist	93,5%	98,0%
b. Ja, vanwege mijn geslacht [N=294]	· Aangekruist	2,0%	0%
c. Ja, vanwege mijn huidskleur [N=294]	· Aangekruist	1,3%	0%
d. Ja, vanwege mijn geloofsovertuiging [N=294]	· Aangekruist	0,2%	1,2%
e. Ja, vanwege mijn seksuele geaardheid/ voorkeur [N=294]	· Aangekruist	0,9%	0%
f. Ja, vanwege mijn leeftijd [N=294]	· Aangekruist	2,0%	0%
g. Ja, vanwege een andere reden [N=294]	· Aangekruist	2,3%	2,0%
Arbomaatregelen			
Is er in uw bedrijf, instelling of uw bedrijfstak een arbocatalogus opgesteld? [N=291]	· Ja	42,7%▼	69,1%▲
	· Nee	12,7%	7,6%
	· Weet ik niet	44,6%▲	23,3%▼
Is er in uw bedrijf of instelling een Risico-Inventarisatie en -Evaluatie (RI&E) opgesteld? [N=0] [niet bevestigd in 2013]	· Ja	--	--
	· Nee	--	--
	· Weet ik niet	--	--
Is er in uw bedrijf of instelling een preventiemedewerker of arbo-coördinator? [N=291]	· Ja	42,7%▼	69,1%▲
	· Nee	12,7%	7,6%
	· Weet ik niet	44,6%▲	23,3%▼
Weet u waarvoor u bij de preventiemedewerker terecht kunt? [N=0] [niet bevestigd in 2013]	· Ja	--	--
	· Nee	--	--

		Voortgezet onderwijs 2009-2013	
		Docent	Andere functie
Benodigde maatregelen			
Werkdruk, werkstress [N=293]	- Niet nodig, want het speelt hier niet - Niet nodig, er zijn al voldoende maatregelen - Wel nodig, genomen maatregelen zijn onvoldoende - Wel nodig, er zijn nog geen maatregelen	3,4%▼ 15,9%▼ 59,4%▲ 21,3%▲	16,2%▲ 38,0%▲ 35,4%▼ 10,4%▼
Emotioneel zwaar werk [N=292]	- Niet nodig, want het speelt hier niet - Niet nodig, er zijn al voldoende maatregelen - Wel nodig, genomen maatregelen zijn onvoldoende - Wel nodig, er zijn nog geen maatregelen	14,2%▼ 41,3% 32,0%▲ 12,5%▲	35,8%▲ 45,8% 13,3%▼ 5,1%▼
Lichamelijk zwaar werk [N=292]	- Niet nodig, want het speelt hier niet - Niet nodig, er zijn al voldoende maatregelen - Wel nodig, genomen maatregelen zijn onvoldoende - Wel nodig, er zijn nog geen maatregelen	74,4% 19,4%▼ 5,2% 1,0%	64,2% 32,6%▲ 2,4% 0,8%
Geluid [N=293]	- Niet nodig, want het speelt hier niet - Niet nodig, er zijn al voldoende maatregelen - Wel nodig, genomen maatregelen zijn onvoldoende - Wel nodig, er zijn nog geen maatregelen	58,4% 18,6%▼ 16,1%▲ 7,0%	58,3% 33,8%▲ 6,2%▼ 1,7%
Roken door collega's of klanten [N=0] [niet bevroegd in 2013]	- Niet nodig, want het speelt hier niet - Niet nodig, er zijn al voldoende maatregelen - Wel nodig, genomen maatregelen zijn onvoldoende - Wel nodig, er zijn nog geen maatregelen	-- -- -- --	-- -- -- --
Intimidatie, agressie of geweld door klanten (of patiënten, leerlingen of passagiers, e.d.) [N=292]	- Niet nodig, want het speelt hier niet - Niet nodig, er zijn al voldoende maatregelen - Wel nodig, genomen maatregelen zijn onvoldoende - Wel nodig, er zijn nog geen maatregelen	30,7%▼ 54,3% 12,6%▲ 2,4%	44,7%▲ 50,1% 5,2%▼ 0%
Intimidatie, agressie of geweld door leidinggevende(n) of collega's [N=291]	- Niet nodig, want het speelt hier niet - Niet nodig, er zijn al voldoende maatregelen - Wel nodig, genomen maatregelen zijn onvoldoende - Wel nodig, er zijn nog geen maatregelen	61,6% 33,8% 4,3% 0,4%	58,7% 38,8% 1,8% 0,6%
Gevaarlijke stoffen [N=291]	- Niet nodig, want het speelt hier niet - Niet nodig, er zijn al voldoende maatregelen - Wel nodig, genomen maatregelen zijn onvoldoende - Wel nodig, er zijn nog geen maatregelen	80,6%▲ 17,8%▼ 1,6% 0%	69,2%▼ 28,7%▲ 0,8% 1,2%
Veiligheid, bedrijfsongevallen [N=292]	- Niet nodig, want het speelt hier niet - Niet nodig, er zijn al voldoende maatregelen - Wel nodig, genomen maatregelen zijn onvoldoende - Wel nodig, er zijn nog geen maatregelen	58,4% 36,5% 4,6% 0,5%	50,7% 46,2% 2,2% 1,0%
Gezondheid			
Burnout (twee categorieën) [N=291]	- Nee (score 3.20 of lager op schaal 1 t/m 7) - Ja (score bóven 3.20 op schaal 1 t/m 7)	76,1%▼ 23,9%▲	87,2%▲ 12,8%▼
Individueel ziekteverzuimpercentage (deeltijdgecorrigeerd) [N=290]	- Gemiddelde	4,42	3,18
Arbeidsongeval met lichamelijk letsel en/of geestelijke schade met verzuim (definitie monitor arbeidsongevallen) [Exclusief woon-werkverkeer] [N=294]	- Nee - Ja	98,8% 1,2%	100% 0%
Tevredenheid met...			

		Voortgezet onderwijs 2009-2013	
		Docent	Andere functie
In hoeverre bent u, alles bij elkaar genomen, tevreden met uw arbeidsomstandigheden? [N=294]	- Gemiddelde	3,61 ▼	3,85 ▲
In hoeverre bent u, alles bij elkaar genomen, tevreden met uw werk? [N=294]	- Gemiddelde	3,90	3,99
Kunt u met een rapportcijfer aangeven hoe tevreden u bent over deze CAO? [N=272]	- Gemiddelde	6,30 ▼	6,84 ▲
Personeelszaken (P&O) [tevredenheid belangenbehartiging] [N=260]	- Gemiddelde	6,19	6,59
Uw direct leidinggevende [tevredenheid belangenbehartiging] [N=284]	- Gemiddelde	6,40	6,80
OR, MR, of andere personeelsvertegenwoordiging [tevredenheid belangenbehartiging] [N=256]	- Gemiddelde	6,50	6,61
De vakbond [tevredenheid belangenbehartiging] [N=201]	- Gemiddelde	6,23	6,27
Salaris [tevredenheid] [N=290]	- Gemiddelde	6,14	6,40
Resultaatgerichte beloning/ prestatiebeloning [tevredenheid] [N=190]	- Gemiddelde	4,47	4,98
Pensioenregeling [tevredenheid] [N=251]	- Gemiddelde	6,21	6,56
Reiskostenvergoeding [tevredenheid] [N=218]	- Gemiddelde	5,70	6,18
Mogelijkheden om zelf arbeidsvoorwaarden samen te stellen [tevredenheid] [N=188]	- Gemiddelde	4,42 ▼	5,19 ▲
Functioneringsgesprekken [tevredenheid] [N=278]	- Gemiddelde	5,47	5,74
Promotie- en loopbaanmogelijkheden [tevredenheid] [N=248]	- Gemiddelde	4,79	4,99
Scholings- en opleidingsmogelijkheden [tevredenheid] [N=277]	- Gemiddelde	6,51	6,52
Mogelijkheden om in deeltijd te werken [tevredenheid] [N=256]	- Gemiddelde	7,66 ▲	6,92 ▼
Flexibele werktijden [tevredenheid] [N=216]	- Gemiddelde	4,66 ▼	6,64 ▲
Thuiswerkregeling [tevredenheid] [N=140]	- Gemiddelde	4,34	5,05
Verlof- en vakantiemogelijkheden [tevredenheid] [N=248]	- Gemiddelde	5,70 ▼	7,29 ▲
Overlegmogelijkheden [tevredenheid] [N=288]	- Gemiddelde	6,54 ▼	7,40 ▲
Type dienstverband / contractvorm (vast, tijdelijk, uitzendkracht e.d.) [tevredenheid] [N=277]	- Gemiddelde	7,86	8,32
Inzetbaarheid en doorwerken			
Ik kan gemakkelijk voldoen aan de fysieke eisen die mijn werk aan mij stelt [N=289]	- Helemaal niet mee eens - Niet mee eens - Mee eens - Helemaal mee eens	3,4% 9,6% 43,4% 43,5%	1,1% 3,3% 50,8% 44,8%
Ik kan gemakkelijk voldoen aan de psychische eisen die mijn werk aan mij stelt [N=290]	- Helemaal niet mee eens - Niet mee eens - Mee eens - Helemaal mee eens	1,1% 19,1% ▲ 55,9% 23,8% ▼	0% 4,3% ▼ 59,7% 36,1% ▲
Ik zou gemakkelijk een nieuwe baan/ functie kunnen krijgen bij mijn huidige werkgever [N=285]	- Helemaal niet mee eens - Niet mee eens - Mee eens - Helemaal mee eens	19,4% 46,5% 24,9% 9,2%	22,8% 49,3% 23,6% 4,3%
Ik zou gemakkelijk een nieuwe baan/ functie kunnen krijgen bij een andere werkgever [N=288]	- Helemaal niet mee eens - Niet mee eens - Mee eens - Helemaal mee eens	17,5% 34,4% ▼ 38,8% 9,3%	15,9% 51,4% ▲ 27,5% 5,2%
Tot welke leeftijd wilt u doorgaan met werken? [Alleen 45+] [N=134]	- Gemiddelde	63,9 ▼	65,1 ▲
Tot welke leeftijd denkt u - lichamenlijk en geestelijk - in staat te zijn om uw huidige werk voort te zetten? [Alleen 45+] [N=124]	- Gemiddelde	63,7	63,6
Onder welke omstandigheden zou u tot een hogere leeftijd WILLEN doorwerken dan u nu wilt? [Alleen internet en 45+] [meerdere antwoorden mogelijk]			
a. Lichter werk (fysiek en/of psychisch) [N=71]	- Aangekruist	33,4%	23,4%
b. Minder uren of minder dagen per week werken [N=71]	- Aangekruist	73,7%	51,3%
c. Omscholing/ bijscholing [N=71]	- Aangekruist	5,0%	1,8%
d. Meer uitdaging of voldoening in het werk [N=71]	- Aangekruist	8,5%	12,3%
e. Als stoppen financieel onaantrekkelijker wordt [N=71]	- Aangekruist	28,1%	36,8%
f. Werkgever/collega's die ondersteunen dat ik langer doorwerk [N=71]	- Aangekruist	11,5%	28,3%
g. Familie/ vrienden die ondersteunen dat ik langer doorwerk [N=71]	- Aangekruist	4,6% ▼	19,4% ▲
h. Minder zorgtaken voor familie of andere naasten [N=71]	- Aangekruist	4,6%	11,5%
i. Betere gezondheid [N=71]	- Aangekruist	15,1%	20,5%
j. Andere omstandigheden [N=71]	- Aangekruist	8,5%	0%
k. Weet niet [N=71]	- Aangekruist	0%	2,8%
l. Niet van toepassing: Ik wil hoe dan ook niet langer doorwerken [N=71]	- Aangekruist	16,1%	19,9%
Onder welke omstandigheden zou u IN STAAT ZIJN om tot een hogere leeftijd door te werken dan u nu verwacht te kunnen? [Alleen internet en 45+] [meerdere antwoorden mogelijk]			

		Voortgezet onderwijs 2009-2013	
		Docent	Andere functie
a. Lichter werk (fysiek en/of psychisch) [N=71]	- Aangekruist	42,7%	35,4%
b. Minder uren of minder dagen per week werken [N=71]	- Aangekruist	83,7%▲	57,1%▼
c. Omscholing/ bijscholing [N=71]	- Aangekruist	3,8%	4,7%
d. Werkgever/ collega's die ondersteunen dat ik langer doorwerk [N=71]	- Aangekruist	6,7%▼	31,0%▲
e. Minder zorgtaken voor familie of andere naasten [N=71]	- Aangekruist	3,1%	15,8%
f. Betere gezondheid [N=71]	- Aangekruist	22,1%	20,2%
g. Andere omstandigheden [N=71]	- Aangekruist	7,5%	3,1%
h. Weet niet [N=71]	- Aangekruist	1,8%▼	23,6%▲
i. Niet van toepassing: Ik ben hoe dan ook niet in staat tot langer doorwerken [N=71]	- Aangekruist	4,5%	5,8%
Bevlogenheid			
Bevlogenheid (schaal: 1=nooit - 7=elke dag; 3 items) [N=291]	- Gemiddelde	5,88	5,95
Kwalificaties en opleiding en training			
Hoe sluiten uw kennis en vaardigheden aan bij uw huidige werk? [N=289]	- Ik heb minder kennis en vaardigheden dan ik nodig heb voor mijn werk	2,4%	4,8%
	- Het sluit goed aan	60,5%	63,2%
	- Ik heb meer kennis en vaardigheden dan ik nodig heb voor mijn werk	37,1%	32,0%
Stimuleert uw leidinggevende de ontwikkeling van uw kennis en vaardigheden? [N=290]	- Nee	15,7%	23,1%
	- Ja, in beperkte mate	60,9%	53,1%
	- Ja, in grote mate	23,4%	23,9%
Heeft u in de afgelopen 2 jaar een opleiding of cursus gevolgd voor uw werk? [N=290]	- Nee	20,6%▼	46,8%▲
	- Ja	79,4%▲	53,2%▼
Wanneer volgde u deze opleiding of cursus? [N=205]	- In werktijd	22,2%▼	60,2%▲
	- In mijn vrije tijd	19,1%	17,1%
	- Deels in werktijd, deels in vrije tijd	58,7%▲	22,7%▼
Hoeveel dagen heeft u aan deze opleiding of cursus besteed? [Dagen] [N=202]	- Gemiddelde	25,2	16,9
Wie nam het initiatief voor de opleiding of cursus? [N=205]	- Ikzelf	51,9%	39,7%
	- Mijn werkgever	15,5%	24,1%
	- Mijn werkgever en ikzelf samen	32,0%	36,3%
	- Anders	0,6%	0%
Wie heeft de kosten van de opleiding of cursus betaald? [N=205]	- Ikzelf	7,6%	11,7%
	- Mijn werkgever	76,1%	81,6%
	- Mijn werkgever en ikzelf samen	8,1%	4,0%
	- Anders	8,2%	2,8%
Wat was het belangrijkste doel van deze opleiding of cursus? [N=205]	- Mijn huidige werk beter kunnen doen	64,1%	64,4%
	- Om kunnen gaan met toekomstige veranderingen in mijn huidige baan	21,8%	22,0%
	- Mijn kansen op werk in de toekomst vergroten	14,1%	13,7%
Op dit moment behoefte aan een opleiding of cursus? (meerdere antwoorden mogelijk)			
a. Nee, geen behoefte aan een opleiding of cursus [N=289]	- Aangekruist	40,4%	52,1%
b. Ja, om mijn huidige werk beter te kunnen doen [N=289]	- Aangekruist	36,2%▲	21,2%▼
c. Ja, om toekomstige veranderingen in mijn huidige baan aan te kunnen [N=289]	- Aangekruist	24,2%	20,3%
d. Ja, om mijn kansen op werk in de toekomst te vergroten [N=289]	- Aangekruist	18,5%	20,7%
Arbeidshandicap			
Arbeidsgehandicapt [langdurige ziekte, aandoening of handicap en daardoor licht of sterk belemmerd in zijn werk] [N=288]	- Nee	77,7%	78,8%
	- Ja	22,3%	21,2%
a. Geen chronische aandoening [N=290]	- Aangekruist	61,0%	56,0%
b. Problemen met armen of handen (ook artritis, reuma, RSI) [N=290]	- Aangekruist	5,0%	9,3%
c. Problemen met benen of voeten (ook artritis, reuma) [N=290]	- Aangekruist	7,6%	6,9%
d. Problemen met rug en nek (ook artritis, reuma, RSI) [N=290]	- Aangekruist	9,4%	10,9%
e. Migraine of ernstige hoofdpijn [N=290]	- Aangekruist	10,2%	4,7%
f. Hart- of vaatziekte [N=290]	- Aangekruist	4,4%	4,1%

		Voortgezet onderwijs 2009-2013	
		Docent	Andere functie
g. Astma, bronchitis, emfyseem [N=290]	· Aangekruist	3,6%	8,3%
h. Maag- of darmstoornissen [N=290]	· Aangekruist	4,8%	3,0%
i. Suikerziekte [N=290]	· Aangekruist	4,0%	2,0%
j. Ernstige huidziekten [N=290]	· Aangekruist	0,8%	0%
k. Psychische klachten/ aandoeningen [N=290]	· Aangekruist	3,4%	2,0%
l. Gehoorproblemen [N=290]	· Aangekruist	4,1%	4,9%
m. Epilepsie [N=290]	· Aangekruist	0%	0%
n. Levensbedreigende ziekten (bijv. kanker, AIDS) [N=290]	· Aangekruist	1,3%	1,0%
o. Problemen met zien [N=290]	· Aangekruist	2,3%	0%
p. Andere chronische aandoening [N=290]	· Aangekruist	4,4%	6,5%
Wordt u door uw ziekte, aandoening of handicap belemmerd bij het uitvoeren van uw werk? [N=116]	· Niet belemmerd	42,7%	50,5%
	· Licht belemmerd	46,0%	44,2%
	· Sterk belemmerd	11,3%	5,3%
Is uw ziekte, aandoening of handicap het gevolg van het werk dat u deed? [N=116]	· Ja, hoofdzakelijk gevolg van mijn werk	0%	0%
	· Ja, voor een deel gevolg van mijn werk	17,0%	7,4%
	· Nee, geen gevolg van mijn werk	78,0%	86,8%
	· Weet niet	4,9%	5,8%
Beroepsziekten: alleen bevraagd in 2012			
Heeft u in afgelopen 12 maanden een beroepsziekte opgelopen? [N=0] [Alleen NEA 2012]	· geen beroepsziekte	--	--
	· wel beroepsziekte eerste klacht	--	--
Type beroepsziekte (eerste klacht) [N=0] [Alleen NEA 2012]	· gehoor	--	--
	· houding	--	--
	· psychisch	--	--
	· overig	--	--